

NCE

Nota de Conjuntura Econòmica

Anàlisi de l'evolució de l'economia catalana
i el seu entorn
Informe trimestral

Número 106
Juliol de 2019

Generalitat de Catalunya
**Departament de la Vicepresidència
i d'Economia i Hisenda**

Nota de Conjuntura Econòmica

Anàlisi de l'evolució de l'economia catalana i el seu entorn

Número 106. Juliol de 2019

ISSN: 2013-3480

© **Generalitat de Catalunya. Departament de
Vicepresidència, i d'Economia i Hisenda**

Aquesta obra està subjecta a una llicència *Creative Commons* del tipus reconeixement d'autoria, usos no comercials i sense obra derivada.

Resum de la llicència:

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/deed.ca>

Llicència completa:

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/legalcode.ca>

Edició

Direcció General d'Anàlisi Econòmica

Rambla Catalunya, 19-21

08007 Barcelona

<http://economia.gencat.cat>

Redacció

Direcció General d'Anàlisi Econòmica,

amb la col·laboració de la Direcció General de Pressupostos i la

Direcció General de Política Financera, Assegurances i Tresor

Data de tancament: 26 de juliol de 2019

Disseny gràfic

Enric Jardí

Índex de continguts

Els trets més destacats	4
1. L'entorn de l'economia catalana	6
2. El producte interior brut	16
3. El comerç exterior	27
4. El mercat de treball	34
5. L'evolució dels preus i dels salaris	42
5.1. L'evolució dels preus	42
5.2. L'evolució dels salaris i dels costos laborals	50
6. Àmbits monetari, financer i borsari	55
7. El sector públic	65
8. Recull d'indicadors	72

Els trets més destacats

- El creixement econòmic global es modera més del que es preveia degut a les tensions comercials i les incerteses globals. El PIB mundial creixerà un 3,2 % el 2019 (quatre dècimes menys que el 2018) i el de la zona euro ho farà un 1,2 % (set dècimes menys que el 2018). A la zona euro la moderació afecta gairebé tots els països.
- El segon trimestre del 2019 el PIB català creix un 0,6 % intertrimestral. El creixement interanual se situa en un 2%, una mica més alt que el ritme interanual del quart trimestre del 2018 (d'un 1,8 %) i del primer trimestre del 2019 (1,9 %, dada revisada per l'Idescat).
- Després que el creixement econòmic s'alentís progressivament durant el 2018, les dades per al 2019 apunten a que l'alentiment de l'economia catalana s'hauria frenat, i el creixement s'estabilitza a l'entorn d'un 2 %.
- Per grans sectors d'activitat, la construcció continua amb una expansió intensa del seu VAB (4,9 % interanual), mentre que els serveis mantenen un increment significatiu però més moderat que els trimestres anteriors (2,5 % interanual). Pel que fa al sector industrial, després del fort deteriorament de la seva activitat a finals del 2018, durant el 2019 ha moderat la caiguda (d'un -0,6 % interanual el segon trimestre).
- Els indicadors turístics segueixen mostrant uns resultats positius, en particular la despesa de turisme estranger, que creix un 5,6 % anual fins al mes de maig.
- Les dades de PIB pel costat de la demanda, disponibles fins al primer trimestre, mostren com la demanda interna va mantenir un creixement notable (2,1 %), amb un augment sòlid de la inversió (4,1 % interanual) i força més feble quant al consum privat (1,1 %). Pel que fa a la demanda externa, la seva aportació al creixement del PIB, de 0,3 punts, va millorar, gràcies a la davallada de les importacions de béns i serveis. No obstant això, les exportacions també van anotar un creixement interanual negatiu.
- Durant els primers cinc mesos del 2019 les exportacions de béns han registrat una lleu millora (gràcies a les dades favorables d'abril i maig) i creixen en termes acumulats un 2,6 % anual, per

sobre de l'increment del 2018 (1,1 %). Les importacions de béns segueixen amb un creixement notable, però una mica més moderat, d'un 5,1 % en termes acumulats.

- L'ocupació manté un creixement encara significatiu a Catalunya, però durant el segon trimestre del 2019 es desaccelera d'acord amb el creixement econòmic més moderat del primer semestre: segons l'EPA creix un 2,1 % interanual, mentre que l'afiliació augmenta un 2,4 %. Al mateix temps, la població activa manté per segon trimestre un creixement molt intens (1,8 % interanual), i això ha provocat que la reducció de la població en atur sigui gairebé nul·la, després d'anys de descens continuat. La taxa d'atur se situa en un 11,2 %, dues dècimes per sota de la de fa un any.
- Una altra nota destacada del mercat de treball és la recuperació progressiva dels indicadors salarials. Segons l'enquesta trimestral del cost laboral, el cost salarial ordinari per treballador i mes del primer trimestre del 2019 va avançar un 2,2 % interanual. S'observa un increment més destacat en el sector de serveis (2,7 %).
- La inflació s'ha mantingut moderada el primer semestre del 2019 (0,7 % interanual el juny), mentre que la inflació subjacent ha estat d'un 1,1 % interanual el juny, de manera que se situa per sobre de la inflació general, una situació que pràcticament no es donava des de principis de l'any 2017.
- Els principals índexs borsaris del món continuen el segon trimestre del 2019 amb forts guanys, iniciats ja el primer trimestre. L'IBEX-35 registra un augment acumulat del 7,7 % a finals de juny, mentre que el BCN Mid-50 registra un increment acumulat de l'11,3 % anual.
- Els ingressos no financers de la Generalitat fins al juny augmenten un 7,9 % anual, amb un creixement notable de les bestretes del model de finançament (7,8 %) i pel fort increment d'algunes transferències estatals finalistes. Les despeses no financeres van incrementar un 7,4 %, per l'augment de les remuneracions de personal i pel major ritme de comptabilització d'algunes partides com els concerts sanitaris.

1.

L'entorn de l'economia catalana

El creixement del PIB i del comerç mundial se segueix revisant a la baixa i la moderació econòmica serà més acusada del previst

El PIB mundial va créixer un 3,6 % el 2018 i l'FMI preveu que augmenti un 3,2 % enguany, una dècima menys que en les previsions d'abril. Aquesta moderació respon en bona mesura a les tensions comercials, que estan reduint la confiança i afegint incerteses, que condicionen la demanda i la inversió. Segons l'FMI, l'afectació és rellevant en les cadenes de valor amb major contingut tecnològic. Per al 2020, l'FMI també rebaixa una dècima les estimacions de creixement de l'economia mundial (3,5 %).

Previsions de creixement econòmic

(% de variació interanual del PIB)

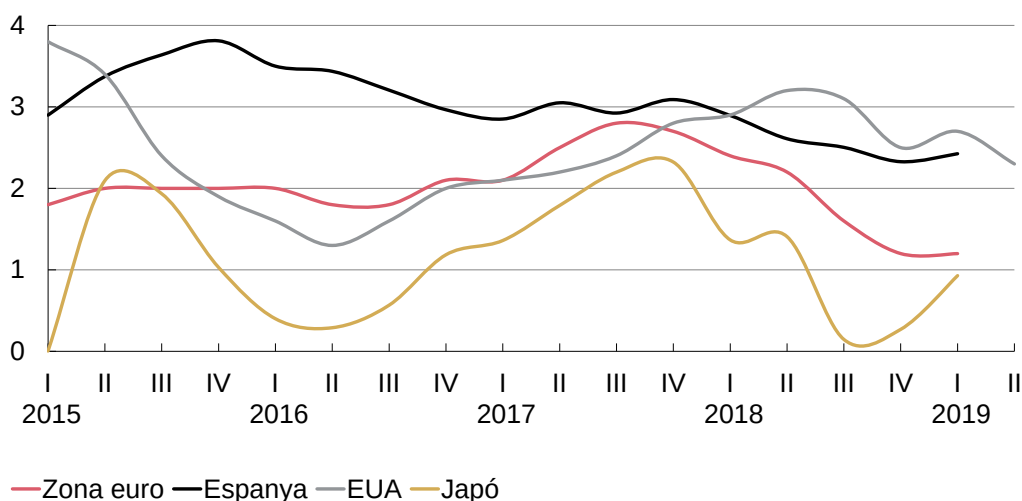
	2018	Projeccions		Diferència amb les projeccions d'abril	
		2019	2020	2019	2020
Economia mundial	3,6	3,2	3,5	-0,1	-0,1
Economies avançades	2,2	1,9	1,7	0,1	0,0
Estats Units	2,9	2,6	1,9	0,3	0,0
Japó	0,8	0,9	0,4	-0,1	-0,1
Regne Unit	1,4	1,3	1,4	0,1	0,0
Zona euro	1,9	1,3	1,6	0,0	0,1
Alemanya	1,4	0,7	1,7	-0,1	0,3
França	1,7	1,3	1,4	0,0	0,0
Itàlia	0,9	0,1	0,8	0,0	-0,1
Espanya	2,6	2,3	1,9	0,2	0,0
Economies emergents i en desenvolupament	4,5	4,1	4,7	-0,3	-0,1
Xina	6,6	6,2	6,0	-0,1	-0,1
Índia	6,8	7,0	7,2	-0,3	-0,3
Rússia	2,3	1,2	1,9	-0,4	0,2
Amèrica llatina i Carib	1,0	0,6	2,3	-0,8	-0,1
Brasil	1,1	0,8	2,4	-1,3	-0,1
Àfrica subsahariana	3,1	3,4	3,6	-0,1	-0,1
Orient Mitjà, nord d'Àfrica i Pakistan	1,6	1,0	3,0	-0,5	-0,2
Comerç mundial	3,7	2,5	3,7	-0,9	-0,2

Font: World Economic Outlook Update, FMI (juliol de 2019).

La moderació en el ritme de creixement seguirà sent generalitzada però la revisió a la baixa del creixement mundial per a enguany es concentra en les economies emergents i en desenvolupament, amb una previsió de creixement tres dècimes inferior que a l'abril (4,1 %). En canvi, les economies avançades veuen revisada a l'alça la seva estimació de creixement del PIB per al 2019, fins a l'1,9 %, gràcies principalment al bon comportament dels EUA.

El comerç mundial creixerà enguany un 2,5 %, el ritme més baix des del 2016 (el 2018 i 2017 les taxes havien estat del 3,7 % i 5,5 %, respectivament) després de que l'FMI hagi revisat a la baixa en nou dècimes la taxa d'increment per a enguany. De cara al 2020, i sota uns supòsits d'estabilitat en les mesures proteccionistes, l'FMI preveu un repunt fins al 3,7 %, dues dècimes menys que en els càlculs d'abril. De fet, aquest supòsit és una de les incògnites més rellevants actualment en un context de riscos d'enduriment en les tensions comercials.

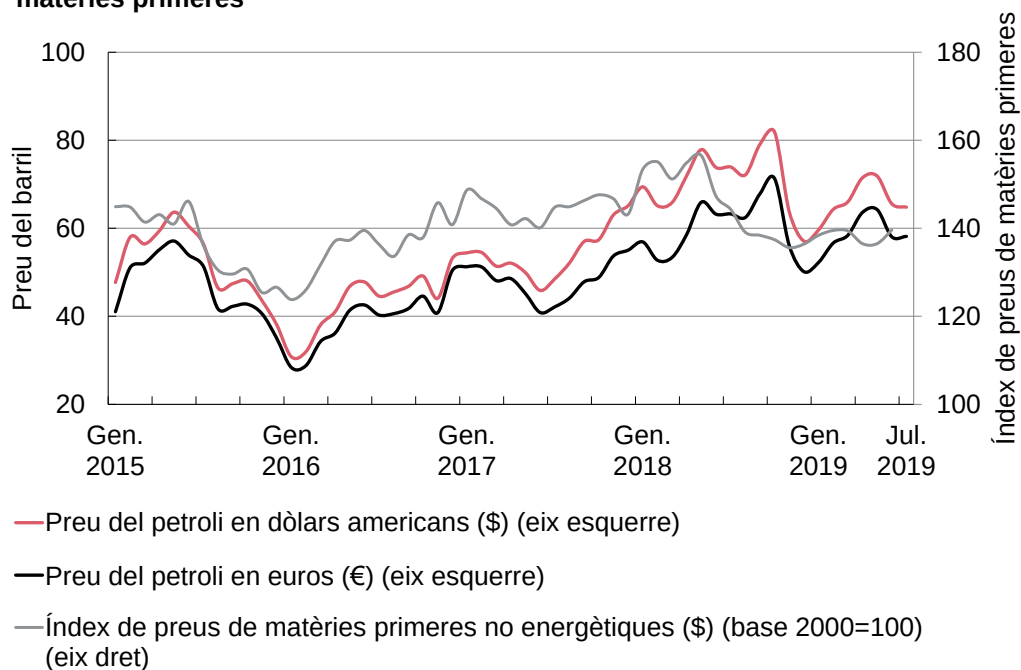
Creixement interanual del PIB (%)

Font: Eurostat, INE, Bureau of Economic Analysis i Cabinet Office.

El preu del petroli va augmentar durant el primer quadrimestre del 2019. Això ha estat degut al compliment dels acords adoptats per l'OPEP i altres països productors com Rússia per reduir l'oferta, per les sancions dels EUA a l'Iran i pels problemes globals que afecten a Veneçuela. Aquests factors d'oferta han tingut un impacte més elevat sobre els preus que els increments de producció als EUA i l'afebliment del comerç i de l'economia mundial, que empenyen a la baixa el preu del petroli. Entre maig i juny, però, s'ha produït una reducció del preu coincidint amb l'anunci d'increments d'estoc als EUA, nivell que s'ha mantingut el juliol.

Evolució del preu del barril de petroli Brent i del preu de les matèries primeres

*La darrera dada correspon al preu mitjà de l'1 al 23 de juliol de 2019.
Font: Banc d'Espanya i Ministeri d'Economia i Empresa.

Els EUA veuen revisat a la baixa el creixement econòmic recent i el PIB es modera després d'un repunt el primer trimestre

Actualment es compleix el període de creixement econòmic més llarg de la història dels EUA, des de la crisi econòmica del 2008, i s'han assolit taxes d'atur mínimes en mig segle en un entorn d'inflació continguda. L'oficina estadística dels EUA ha revisat a la baixa el creixement del PIB del quart trimestre del 2018 (2,5 %) i del primer d'enguany (2,7 %), i la dada avançada del segon trimestre mostra una moderació fins al 2,3 %.

Per al conjunt del 2019 s'espera una moderació en relació amb el creixement econòmic del 2018. Així, l'FMI espera que el PIB s'expandirà un 2,6 % enguany, tres dècimes més del que es preveia tres mesos enrere i set dècimes més que el conjunt d'economies avançades. De cara al 2020 la moderació serà més forta, fins a l'1,9 %, per la desaparició dels efectes dels estímuls fiscals.

Malgrat un dinamisme relativament elevat, la moderació que s'espera per als propers mesos ha portat la Reserva Federal a mantenir els tipus d'interès inalterats des de l'últim increment del 2018 i fins i tot hi ha una possibilitat elevada de reduir l'interès de referència.

Cal destacar que el juny es va produir una treva en l'escalada proteccionista amb la Xina. El creixement econòmic dels EUA i del conjunt mundial dependrà, en part, de com evolucioni aquesta treva.

El Japó manté un creixement econòmic molt modest

El PIB del Japó va créixer un 0,8 % el 2018 i l'FMI preveu que es mantingui per sota de l'1 % tant el 2019 (0,9 %) com el 2020 (0,4 %), després de rebaixar una dècima la previsió d'aquests anys respecte les estimacions d'abril. El primer trimestre el creixement va repuntar fins al 0,9 % interanual. El bon comportament observat va respondre a una reducció de les importacions i un increment dels inventaris però s'espera un afebliment a partir del tercer trimestre com a resultat de canvis fiscals que poden reduir el consum.

La Xina i l'Índia veuen rebaixades les seves previsions de creixement del PIB, que encara són de les més altes del món

La Xina seguirà moderant el seu ritme de creixement fins al 6,2 % el 2019, quatre dècimes menys que el 2018 i una menys que les estimacions d'abril. Cal tenir en compte que el comportament del primer trimestre va ser més dinàmic que l'esperat, però l'activitat s'ha moderat en el segon trimestre, amb un creixement del 6,2 %, el més baix des de l'inici de la sèrie històrica disponible (des dels anys 90). Les tensions comercials amb els EUA afecten també la seva àrea d'influència, de manera que segueixen condicionant l'evolució de l'economia asiàtica en conjunt. Així doncs, la treva en l'escalada de mesures proteccionistes entre la Xina i els EUA el juny pot tenir un impacte destacat.

Per la seva banda, l'Índia recuperarà l'acceleració en el seu creixement econòmic fins al 7,0 % el 2019 (dues dècimes més que el 2018, però tres menys que els càlculs de fa tres mesos). Aquestes revisions a la baixa s'expliquen per un creixement menor de la demanda interna.

L'economia de l'Amèrica llatina veu revisades fortament les seves previsions de creixement econòmic per al 2019

El PIB de l'Amèrica llatina creixerà un 0,6 % el 2019, quatre dècimes menys que el 2018. Aquesta xifra suposa la revisió més important en relació amb les estimacions d'abril (vuit dècimes menys). De cara al 2020 s'espera un repunt destacat en el ritme de creixement (2,3 %).

Per economies, el Brasil manté un creixement moderat enguany (0,8 %, 1,3 punts percentuals menys que les estimacions de tres mesos enrere). Aquesta rebaixa s'explica per les incerteses davant de reformes estructurals com les pensions. Per la seva banda, Mèxic modera el seu creixement econòmic fins al 0,9 % el 2019, 1,1 punts percentuals menys que el 2018 i set dècimes menys que les previsions d'abril. La inversió

segueix baixa i el consum s'ha reduït, mostres de les incerteses polítiques, una confiança reduïda i uns costos financers elevats. Argentina manté el signe negatiu però amb taxes més moderades i Xile ha revisat a la baixa les previsions davant un comportament menys dinàmic que l'esperat a l'inici del 2019.

La moderació en el creixement del PIB i les revisions a la baixa per al 2019 són força generalitzades en les economies emergents

Les economies europees emergents continuen moderant el seu ritme de creixement i per al 2019 s'espera que el PIB creixi un 1,0 %. Aquest ritme serà 2,6 punts inferior al del 2018 però dues dècimes superior a l'estimat tres mesos enrere. A més, cal tenir en compte que diverses economies europees emergents mantindran creixements robustos. Tanmateix, la pèrdua de dinamisme de Turquia, després d'un repunt el primer trimestre, és notable. Per al 2020, el creixement de les economies europees emergents repuntarà fins al 2,3 %.

El PIB de Rússia creixerà un 1,2 % el 2019, 1,1 punts percentuals menys que un any enrere i quatre dècimes menys del que apuntava l'FMI el mes d'abril.

L'Orient Mitjà, Nord d'Àfrica, Afganistan i Pakistan moderaran el seu creixement econòmic d'enguany fins a l'1,0 %, sis dècimes menys que el 2018 i cinc menys que les estimacions de tres mesos enrere. Les sancions dels EUA a l'Iran, i els conflictes de Síria i el Iemen han contribuït a aquest empitjorament; mentre que Aràbia Saudita ha millorat per les activitats lligades al petroli i per la política fiscal.

L'Àfrica subsahariana incrementarà el seu dinamisme fins al 3,4 % el 2019, però el creixement del PIB serà una dècima inferior al previst tres mesos enrere. Els països productors de petroli s'han beneficiat de l'increment dels preus, mentre que Sud-àfrica ha tingut dificultats lligades a una vaga general, dificultats en el sector energètic i una producció baixa en l'agricultura.

La zona euro segueix moderant el creixement econòmic

En el moment de tancar aquesta nota de conjuntura no es disposa de la dada oficial de l'Eurostat relativa al creixement del PIB per al segon trimestre del 2019. Però d'acord amb les estimacions de la Comissió Europea, la desacceleració econòmica a la zona euro prevista per a enguany és generalitzada, amb un creixement agregat de l'1,2 % el 2019, set dècimes menys que el 2018. Tots els països que redueixen el seu dinamisme amb l'única excepció de Grècia. En el primer trimestre,

el creixement del PIB va repuntar lleugerament en termes intertrimestrals (0,4 %), però les estimacions provisionals del segon trimestre indiquen un retorn a la moderació (0,2 %).

Aquesta moderació de la zona euro s'explica principalment per les tres economies més grans, que presentaran tres dels quatre increments del PIB més baixos de l'àrea. De fet, la Comissió Europea preveu que el PIB d'Alemanya creixi un 0,5 % enguany, i en el cas d'Itàlia l'estancament serà més acusat (0,1 %). França creixerà una dècima més que la zona euro i Espanya (2,3 %) segueix sent una excepció entre les economies més grans de la zona euro. Economies de dimensió més reduïda presenten creixements econòmics més destacables però amb dinàmiques inferiors a les del 2018.

Previsions de creixement econòmic a la zona euro

(% de variació interanual del PIB)

	2018	Projeccions		Diferència amb les projeccions de maig	
		2019	2020	2019	2020
Malta	6,7	5,3	4,8	-0,2	0,0
Irlanda	6,7	4,0	3,4	0,2	0,0
Eslovàquia	4,1	3,6	3,3	-0,2	-0,1
Eslovènia	4,5	3,2	2,8	0,1	0,0
Lituània	3,5	3,1	2,4	0,4	0,0
Letònia	4,8	3,0	2,8	-0,1	0,0
Estònia	3,9	2,9	2,3	0,1	-0,1
Xipre	3,9	2,9	2,6	-0,2	-0,1
Luxemburg	2,6	2,4	2,6	-0,1	0,0
Espanya	2,6	2,3	1,9	0,2	0,0
Grècia	1,9	2,1	2,2	-0,1	0,0
Portugal	2,1	1,7	1,7	0,0	0,0
Països Baixos	2,6	1,6	1,5	0,0	-0,1
Àustria	2,7	1,5	1,5	0,0	-0,1
Finlàndia	1,7	1,5	1,2	-0,1	0,0
França	1,7	1,3	1,4	0,0	-0,1
Bèlgica	1,4	1,2	1,2	0,0	0,0
Zona Euro	1,9	1,2	1,4	0,0	-0,1
Alemanya	1,4	0,5	1,4	0,0	-0,1
Itàlia	0,9	0,1	0,7	0,0	0,0

Font: Comissió Europea (juliol de 2019).

Per la seva banda, l'FMI manté les previsions de creixement de la zona euro per a enguany (1,3 %, sis dècimes menys que el 2018) i revisa a l'alça el creixement previst per al 2020 (1,6 %). En les grans economies de l'àrea no preveu canvis destacats en relació amb les estimacions de

tres mesos enrere, amb una rebaixa d'una dècima en el cas de d'Alemanya (0,7 % el 2019) per l'afebliment de la demanda externa. En el cas d'Espanya (2,3 %) la revisió és a l'alça en dues dècimes gràcies a un repunt de la inversió i una contenció de les importacions. El PIB de França creixerà un 1,3 % afavorit per mesures fiscals expansives i la rebaixa en les tensions socials als carrers, mentre que el d'Itàlia ho farà un 0,1 % perquè les incerteses segueixen condicionant el consum i la inversió.

D'acord amb les dades d'IHS Markit, que ofereix informació avançada de l'evolució macroeconòmica, el dinamisme de la zona euro del mes de juny ha estat el més elevat des de novembre del 2018. Però és un creixement moderat i que presenta diferències notables entre sectors, ja que la indústria segueix deteriorant-se.

Pel que fa al Regne Unit, la Comissió Europea manté les seves previsions de creixement per al 2019 en l'1,3 %, una dècima per sota del ritme del 2018 però per sota de la mitjana des del 2010. Les incerteses en relació amb la resolució del Brexit han propiciat la substitució de Theresa May per Boris Johnson al capdavant del govern britànic, que podria impulsar una sortida del Regne Unit sense acord amb la UE bans d'acabar l'any. L'FMI ha revisat a l'alça les seves previsions fins a l'1,4 % en detectar un increment dels inventaris davant la possibilitat d'una resolució del Brexit.

El Banc Central Europeu ha decidit mantenir els tipus d'interès però ha obert la possibilitat a estímuls nous, facilitats de finançament i fins i tot canvis en els objectius d'inflació. Aquests canvis no tenen concreció però es podrien presentar a la tardor.

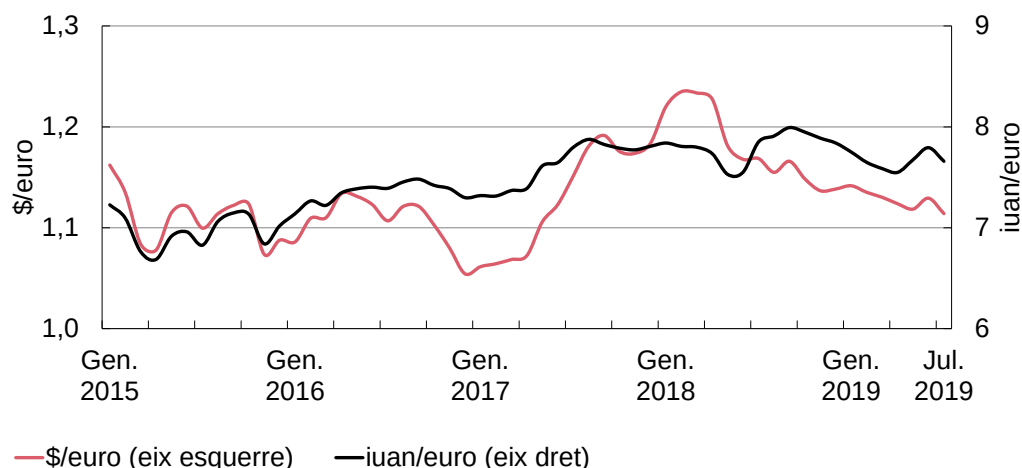
La depreciació de l'euro s'ha aturat recentment però no sembla que es tracti d'un canvi de tendència

L'euro s'havia depreciat progressivament en relació amb el dòlar des del març del 2018 fins al juny d'enguany, quan es produeix una apreciació. Les dades provisionals de juliol suggereixen que aquest repunt ha estat transitori.

Quelcom similar passa en relació amb el iuan xinès, ja que l'euro s'havia depreciat entre novembre del 2018 i maig del 2019, moment en què es produeix una apreciació. També en aquest cas sembla que no es tracta d'un canvi clar de tendència.

Entre maig i juny d'enguany el tipus de canvi amb la lliura esterlina s'ha recuperat després de la depreciació dels primers quatre mesos del 2019. En relació amb el ien japonès, malgrat una lleugera apreciació entre febrer i març, l'euro s'ha seguit depreciant.

Evolució del tipus de canvi de l'euro

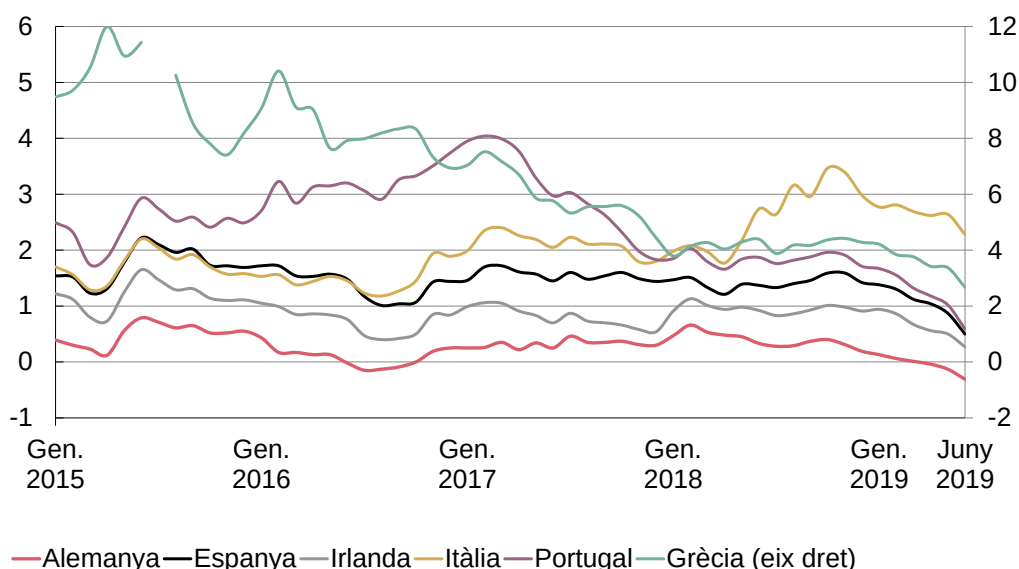

*La darrera dada correspon al preu mitjà de l'1 al 23 de juliol de 2019.

Font: Banc d'Espanya.

Els rendiments del deute públic han disminuït en tots els països seleccionats durant la primera meitat del 2019. En el cas espanyol, cal destacar que la prima de risc en relació amb Alemanya s'ha reduït de forma constant des d'inicis d'any malgrat que en el país de referència també ha seguit disminuint, fins a situar-se en valors negatius des d'abril. Els nivells actuals en els països seleccionats són els mínims de tota la sèrie històrica disponible amb l'excepció d'Itàlia, que malgrat una reducció durant l'últim any, encara acumula l'increment fruit de les incerteses sofertes el primer semestre del 2018.

Evolució del rendiment del deute públic a 10 anys (%)

Nota: el BCE no va publicar la dada de Grècia corresponent al juliol de 2015, perquè durant aquell mes s'estava negociant el tercer programa d'ajuda financera d'aquest país.

Font: BCE.

Espanya segueix moderant el seu creixement econòmic però el PIB augmenta més que el previst un trimestre enrere

En el moment de tancar aquesta nota de conjuntura no es disposa de les dades avançades del PIB del segon trimestre del 2019 de l'INE, i el Ministeri d'Economia i Empresa no ha actualitzat les projeccions per a l'economia espanyola respecte a les incorporades en la NCE 104 del mes d'abril. Però el Banc d'Espanya ha actualitzat les seves projeccions macroeconòmiques i es preveu que el PIB d'Espanya creixi un 2,4 % el 2019, dues dècimes menys que el 2018 però dues més que el previst fa tres mesos. Aquesta millora en les previsions per a enguany es deu principalment a una millora de la contribució exterior, ja que, malgrat el context de tensions comercials, la moderació de les importacions supera la de les exportacions.

Quant al segon trimestre d'enguany, el Banc d'Espanya preveu que el creixement intertrimestral sigui del 0,6 %, una dècima menys que l'estimat per l'INE per al primer trimestre, que havia suposat un repunt en relació amb les taxes de creixement al llarg del 2018.

Previsions macroeconòmiques de l'economia espanyola

(% de variació anual, excepte si s'indica el contrari)

	2018	Projeccions	
		2019	2020
PIB	2,6	2,4	1,9
Demanda interna ¹	2,9	2,3	2,1
Despesa del consum final privat ²	2,3	1,8	1,7
Despesa del consum de les administracions públiques	2,1	1,7	1,3
Formació bruta de capital fix	5,3	4,1	3,9
Demanda externa ¹	-0,3	0,1	-0,2
Exportació de béns i serveis	2,3	1,6	3,2
Importació de béns i serveis	3,5	1,4	3,8
Capacitat (+) o necessitat (-) de finançament respecte a la resta del món (% del PIB)	1,5	1,0	0,9
Deflactor del PIB	1,0	0,9	1,7
Ocupació laboral ³	2,5	2,0	1,6
Taxa d'atur (% de la població activa)	15,3	13,9	13,0

¹ Contribució al creixement del PIB.

² Inclou llars i institucions sense finalitat de lucre al servei de les llars.

³ En termes equivalents a temps complet.

Font: INE i Banc d'Espanya (juny de 2019).

La Comissió Europea també ha millorat en dues dècimes el creixement esperat per a l'economia espanyola per a enguany (2,3 %) i ha mantingut les previsions per al 2020 (1,9 %). La revisió s'explica pel dinamisme del primer trimestre, que ha estat superior que el previst

gràcies a una contracció de les importacions. La revisió a l'alça també s'explica perquè els indicadors disponibles del segon trimestre mostren una desacceleració més moderada que en les estimacions de maig.

L'FMI també considera que el comportament de l'economia espanyola és més positiu que l'esperat i ha revisat dues dècimes el creixement del PIB per al 2019 (2,3 %) i mantingut el del 2020 (1,9 %).

A nivell polític, hi ha incertesa pel que fa a la incidència econòmica de la manca d'acord per investir un president del Govern central i la possibilitat de què calgui celebrar unes noves eleccions.

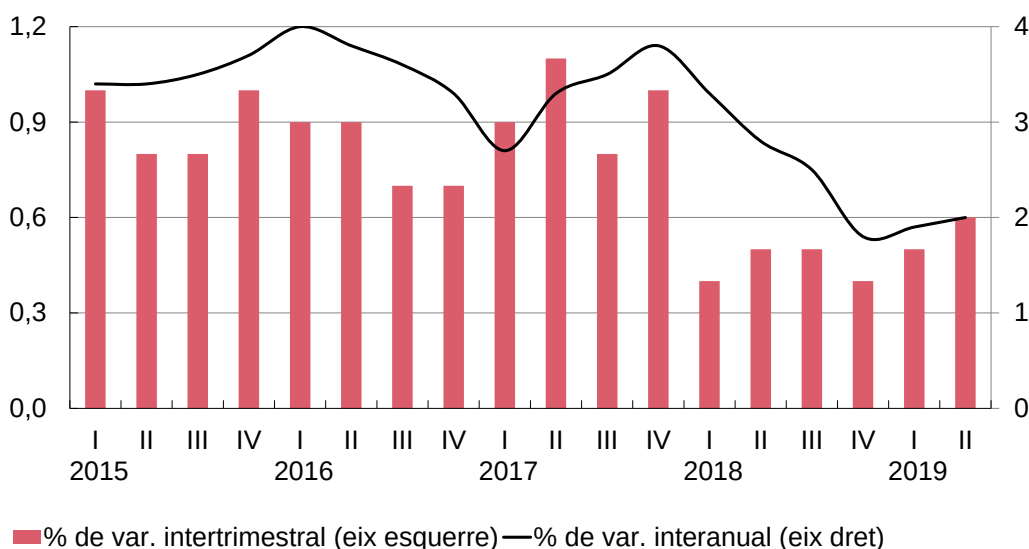
2.

El producte interior brut

El segon trimestre del 2019, l'economia catalana creix un 0,6 % intertrimestral i un 2 % interanual

Els darrers mesos l'activitat econòmica a Catalunya ha seguit mostrant un ritme de creixement més moderat que en anys anteriors, en sintonia amb l'afebliment de l'economia mundial. L'alentiment va ser gradual al llarg del 2018, es va accentuar a finals d'any, i a principis del 2019 la moderació sembla haver-se aturat, amb un creixement del PIB estabilitzat al voltant del 2 % interanual. L'avanç trimestral del PIB, que elaboren conjuntament l'Idescat i el Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda, mostra que en el segon trimestre del 2019 l'economia catalana ha avançat un 0,6 % intertrimestral (una mica per sobre de l'increment del primer trimestre, que va ser d'un 0,5 % intertrimestral, segons dades revisades per l'Idescat). En termes interanuals, el segon trimestre el creixement del PIB ha estat d'un 2 %, una mica més alt que el ritme del quart trimestre del 2018 (d'un 1,8 %) i del primer trimestre del 2019 (1,9 %, dada també revisada per l'Idescat).

Evolució del PIB de Catalunya

Font: Idescat i Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda.

Després d'una moderació del creixement econòmic al llarg del 2018, el primer semestre de 2019 el ritme de creixement s'ha estabilitzat al voltant del 2 % interanual

La moderació de l'economia catalana durant l'any 2018 va derivar-se fonamentalment d'una evolució desfavorable en la demanda externa i en el sector industrial, que van resultar afectats per les tensions comercials a escala global i per l'augment de la incertesa davant elements com el Brexit, així com per la desacceleració econòmica dels principals socis comercials de Catalunya. De fet, aquesta moderació del creixement econòmic va ser un patró gairebé generalitzat dins les economies europees. Per al 2019, les dades apunten a que l'alentiment de l'economia catalana s'hauria frenat, i ara el creixement es manté a l'entorn d'un 2 %, gràcies a la caiguda més moderada del sector industrial, i als creixements relativament forts a la construcció i als serveis.

Producte interior brut de Catalunya

Dades corregides d'efectes estacionals i de calendari (% de variació interanual)

	2018				2019	
	Mitjana anual	2n trimestre	3r trimestre	4t trimestre	1r trimestre ^R	2n trimestre ^A
Agricultura	-0,4	0,1	-0,9	-1,2	0,1	0,1
Indústria	1,1	2,5	0,8	-2,4	-0,8	-0,6
Construcció	4,7	3,9	3,5	5,2	4,8	4,9
Serveis	2,9	3,1	2,9	2,9	2,8	2,5
PIB pm	2,6	2,8	2,5	1,8	1,9	2,0
PIB pm (% de variació intertrimestral)	-	0,5	0,5	0,4	0,5	0,6

^A Dades d'avanç.

^R Dades revisades.

Font: Idescat i Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda.

El creixement de l'economia catalana segueix sent força més alt que a la zona euro

Durant els primer mesos del 2019 l'economia catalana va continuar amb un ritme de creixement força més alt que a la zona euro. Tot i que en el moment de tancar aquest informe encara no s'han publicat les dades del segon trimestre del PIB de la zona euro, les dades per al primer trimestre mostren que el creixement de l'economia catalana va ser d'un 1,9 % interanual, mentre que a la zona euro va ser d'un 1,2 % interanual. En el cas d'Espanya, tampoc es disposa encara de la dada de PIB del segon trimestre que publica l'INE, però les estimacions preliminars del Banc d'Espanya i de l'AIREF apunten a un increment d'un 0,6 % i d'un 0,7 % intertrimestral, respectivament. Aquestes xifres impliquen una taxa interanual d'un 2,4 %, una mica més elevada que a Catalunya.

D'altra banda, durant el segon trimestre l'economia catalana ha seguit creant ocupació a un ritme notable, però més moderat. L'afiliació a la Seguretat Social ha augmentat a un ritme d'un 2,4 % interanual, i l'ocupació de l'EPA un 2,1 %. Per tant, aquestes xifres suggereixen que el creixement econòmic segueix sent força intensiu en ocupació.

Els indicadors de clima empresarial es mostren força optimistes de cara al tercer trimestre

D'altra banda, les expectatives de les empreses catalanes per al tercer trimestre d'enguany són positives, ja que la diferència entre el percentatge d'empreses que preveu una millora en la marxa del negoci menys les que preveuen un empitjorament és de l'11,8 punts percentuals. Aquest saldo és una mica inferior al del trimestre anterior però es manté per sobre del conjunt de l'Estat (4,7 punts). Quant a la percepció de la situació de la marxa del negoci de les empreses catalanes en el segon trimestre del 2019, va ser positiva, de l'11,6 punts, amb un saldo superior al d'Espanya (4,5 punts) i que en el trimestre anterior, quan la percepció havia estat menys positiva.

El VAB del sector industrial presenta una caiguda força inferior a la de finals del 2018

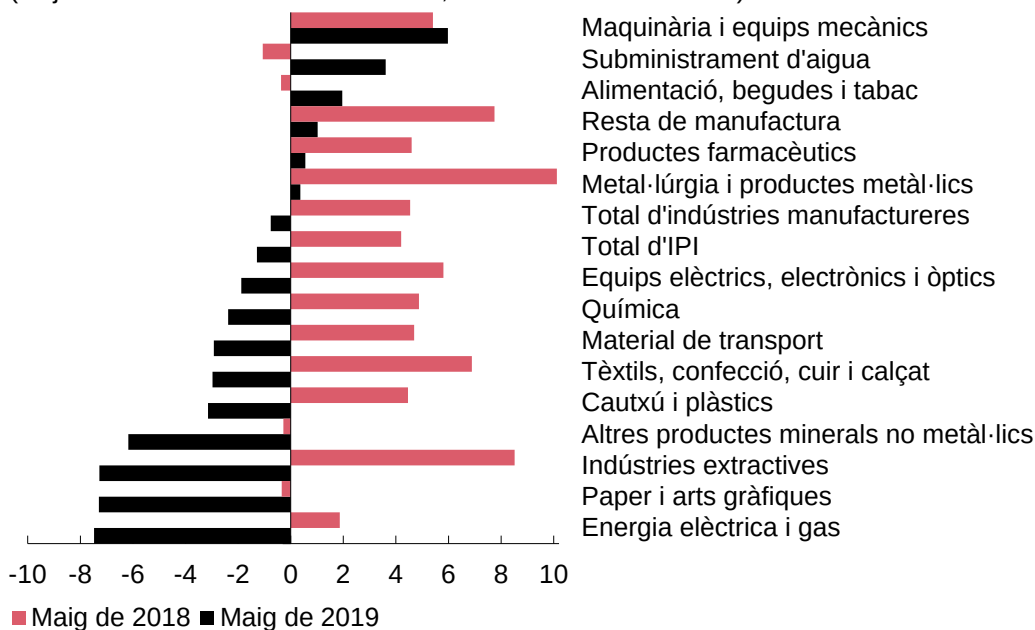
Durant el 2019 el sector industrial està mostrant una davallada, però molt menys acusada que a finals del 2018. Cal recordar que el sector industrial venia registrant una forta expansió a Catalunya des de l'any 2014, però aquesta evolució va invertir-se l'any 2018, ja que el panorama internacional més desfavorable va afectar en particular aquest sector (que és el més obert a l'exterior). Tot això va conduir a que el quart trimestre del 2018 el VAB industrial registrés una caiguda d'un 2,4 % interanual, però durant la primera meitat del 2019 el descens s'ha atenuat de manera important: el primer trimestre el VAB industrial va reduir-se un 0,8 % interanual, i el segon trimestre s'ha reduït un 0,6 %.

Tot i que la caiguda del sector s'ha suavitzat, l'evolució continua sent negativa, tal com recullen les dades de producció industrial, que mostren un comportament interanual negatiu des del setembre del 2018. Segons la dada més recent, del mes de maig, l'índex de producció industrial (filtrat d'efecte de calendari) baixa un 0,9 % interanual, mentre que en mitjana mòbil dels darrers dotze mesos, el descens és d'un 1,6 % interanual.

La informació per branques (mesurada amb l'índex de producció industrial sense ajust de calendari, en mitjana mòbil dels darrers dotze mesos) mostra que la dinàmica negativa afecta una bona part d'activitats industrials. Les branques amb un comportament més desfavorable són l'energia, el paper i arts gràfiques, els altres productes minerals no metàl·lics i el cautxú i plàstic. Com ja s'ha comentat abans, en el cas del subsector de material de transport, amb un pes rellevant dins la indústria, la caiguda està relacionada en part amb l'impacte negatiu que ha suposat per al sector l'adaptació a la nova norma d'emissions a la UE implantada el setembre del 2018. Aquest impacte sobre el subsector s'observa a bona part dels països europeus, en particular a Alemanya, al marge de que la indústria de l'automoció també és una de les més obertes a l'exterior i per tant més vulnerable al clima de tensions comercials a escala internacional. En l'altre extrem, les branques de la indústria catalana que presenten una evolució positiva han estat la maquinària mecànica, l'aigua, la indústria alimentària i els productes farmacèutics.

Evolució de la producció industrial

(Mitjana mòbil dels darrers 12 mesos, % de variació interanual)

Font: Idescat i INE.

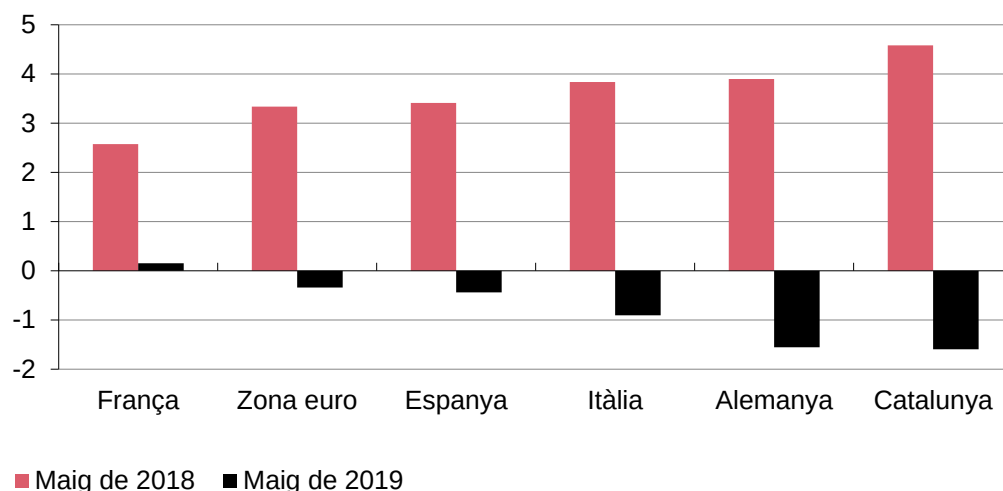
La producció industrial també presenta una evolució negativa a bona part dels països de la zona euro

El deteriorament en el sector industrial els darrers mesos ha estat un element comú a bona part de les economies de la zona euro, si bé ha afectat en major mesura a algunes economies amb més pes del sector industrial, com ara Alemanya, Itàlia o Catalunya. Si es considera la mitjana mòbil dels últims dotze mesos (fins a maig del 2019), Catalunya mostra una evolució més desfavorable de la producció

industrial que d'altres economies grans de la zona euro. Cal recordar que durant el període 2014-2017 la producció industrial havia registrat a Catalunya un creixement força superior al de la zona euro.

Evolució de la producció industrial a la zona euro

(mitjana mòbil dels darrers 12 mesos, % de variació interanual)

Dades amb els efectes de calendari corregits.

Font: Idescat, INE i Eurostat.

La construcció continua mostrant el creixement més alt d'entre els grans sectors (4,9 % interanual)

Durant el 2019 el sector de la construcció ha continuat amb un creixement dinàmic. El creixement del seu VAB en volum durant el segon trimestre ha estat d'un 4,9 % interanual, ritme molt similar al del primer trimestre (4,8 %).

La major part d'indicadors relacionats, inclosos els del sector immobiliari, segueixen oferint un to molt favorable, si bé en alguns casos el creixement és una mica menys dinàmic que en trimestres anteriors (en particular en l'ocupació). L'avenç del sector continua sustentant-se sobretot en la construcció d'habitatges. D'una banda, els visats de nova construcció fins al mes d'abril acceleren el seu creixement fins a un 51,7 % interanual, després d'haver crescut en el conjunt del 2018 un 28 %. Cal recordar que en valor absolut el nombre de projectes actual és molt inferior a les xifres que s'anotaven abans de la crisi, quan el sector va registrar una expansió insòlita i poc sostenible (l'any 2018 es van registrar gairebé 13.000 projectes, mentre que l'any 2006 se'n registraven més de 125.000). D'altra banda, les compravendes d'habitatges nous han seguit amb un creixement positiu (tot i que més suau que en trimestres anteriors), mentre que els preus de venda, amb dades del primer trimestre del 2019, segueixen mostrant un creixement elevat, d'un 7,6 % interanual (al conjunt del 2018 van incrementar-se un 8,8 %). També s'observa una moderació

en l'ocupació del sector, amb un augment de l'afiliació a la Seguretat Social d'un 4,2 % interanual el segon trimestre del 2019, mentre que durant l'any 2018 i el primer trimestre del 2019 el ritme de creixement de l'afiliació superava el 5 % interanual.

Projectes visats pels col·legis d'arquitectes tècnics

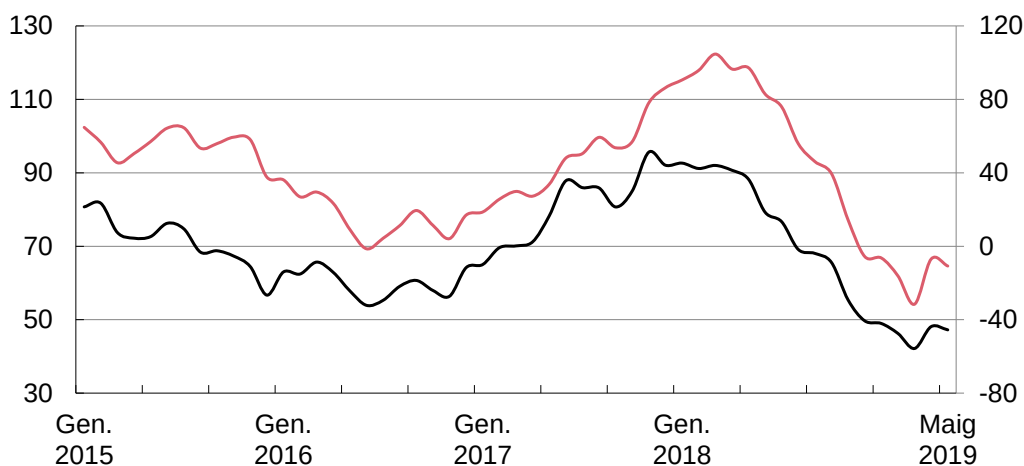
(nombre d'habitatges nous)

	Nombre	% de variació interanual
2006	125.506	15,0
2008	26.452	-68,8
2014	3.635	51,4
2015	5.423	49,2
2016	7.489	38,1
2017	10.091	34,7
2018	12.917	28,0
2019 (gener-abril)	4.925	51,7

Font: Ministeri de Foment.

Evolució de la licitació oficial

(mitjana mòbil de 12 mesos)

— milions d'euros (eix esquerre) — % de var. interanual (eix dret)

Font: Ministeri de Foment.

Pel que fa a l'obra civil, durant el 2018 es va produir un descens intens de la licitació oficial (d'un 40,6 %), que va tornar als valor mínims de l'any 2013. En aquest sentit, cal destacar que des de l'any 2011 les xifres absolutes de licitació han restat en valors molt baixos en comparació amb les del període 1995-2007, tant en el cas de la licitació de les administracions territorials com en l'estatal. Els primers mesos del 2019 (fins al mes de maig) s'ha mantingut la tendència descendent (però amb una caiguda més suau), pel retrocés en la licitació de les administracions territorials (Generalitat i administració local), que és el component principal.

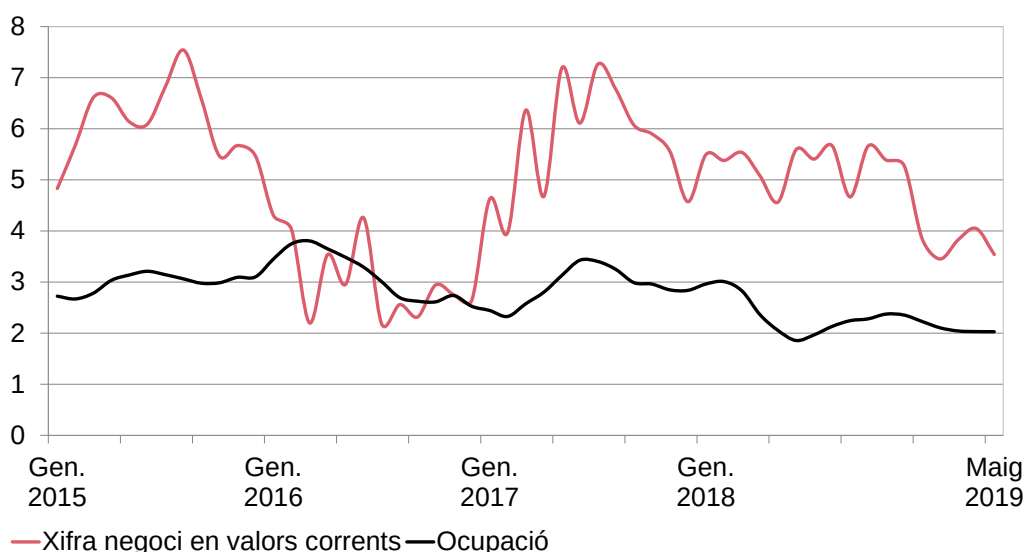
El sector serveis modera lleugerament el seu avenç amb un avenç del 2,5 % interanual

Segons l'avanç del PIB del segon trimestre, el sector serveis manté un creixement notable (2,5 % interanual), però més moderat que en trimestres anteriors (el primer trimestre el seu augment en volum va ser d'un 2,8 %).

Entre els indicadors del sector, l'indicador d'activitat del sector dels serveis (IASS) proporciona informació sobre la xifra de negoci de les empreses de serveis de mercat. Aquest indicador mostra una trajectòria favorable, tot i que durant el 2019 el ritme s'ha desaccelerat lleument: durant el 2018 va créixer un 5,3 % i els cinc primers mesos d'enguany l'increment acumulat ha estat d'un 3,8 % interanual, per la menor empenta del comerç i sobretot de les activitats administratives i de les activitats professionals i científiques. Aquestes dues darreres branques han passat d'un creixement superior al 15 % durant el 2018 a taxes al voltant d'un 6,5 % interanual els dos últims mesos. De tota manera, aquestes dues activitats dels serveis continuen sent les més dinàmiques segons aquest indicador, juntament amb el transport i emmagatzematge.

L'afiliació a la Seguretat Social al sector serveis segueix amb un avenç substancial, però també ha moderat el seu creixement en el conjunt del segon trimestre (d'un 2,6 % interanual), per sota dels dos trimestres anteriors. L'alentiment és més clar en els serveis de mercat, que mostren un creixement de l'afiliació menys dinàmic que el de les branques de serveis de no-mercat.

Indicadors d'activitat de mercat del sector de serveis
(variació interanual de la mitjana mòbil de tres mesos)

Font: INE.

Els indicadors turístics segueixen mostrant uns resultats positius, en particular la despesa de turisme estranger (que creix un 5,6 % anual)

Pel que fa als indicadors turístics, segueixen mostrant uns resultats força favorables. Fins al maig, l'afluència de turistes estrangers ha augmentat un 2,6 % interanual. La despesa generada per aquest turisme estranger mostra un creixement d'un 5,6 % anual en termes acumulats. Cal recordar que la despesa de turisme estranger ha encadenat diversos anys d'augment molt significatiu (d'un 10,1 % el 2017 i d'un 7,2 % el 2018). En particular, els primers mesos del 2019 s'ha produït un comportament especialment favorable en el turisme procedent de països no tradicionals (com els EUA o Rússia) i amb una despesa associada més alta.

Indicadors del sector turístic

(% de variació interanual)

	Catalunya		Espanya
Pernotacions hoteleres	2018	Gener-juny del 2019	Gener-juny del 2019
Turisme total	-0,7	4,0	1,7
Turisme estatal	-4,3	1,4	3,8
Turisme estranger	0,8	5,0	0,6
Turisme estranger	2018	Gener-maig del 2019	Gener-maig del 2019
Nombre de turistes	0,0	2,6	2,7
Despesa turística	7,2	5,6	3,8

Font: INE.

El VAB del sector agrari creix un 0,1 % interanual

Pel que fa a l'evolució del sector agrari i pesquer, el seu VAB en volum ha restat pràcticament estancat el primer i el segon trimestre (amb un increment d'un 0,1 % interanual en tots dos casos), després que en el conjunt del 2018 registrés un descens d'un 0,4 %.

El primer trimestre del 2019 el consum privat de les llars s'afebleix, mentre que la inversió manté la seva fortalesa

Pel costat del demanda, només es disposa de dades fins al primer trimestre del 2019 (i per tant, no estan encara revisades per l'Idescat, a diferència de les dades pel cantó de l'oferta). Cal recordar que el 2018 la demanda externa de l'economia catalana es va veure afectada pel clima de tensions comercials internacionals, amb un afebliment progressiu en les exportacions de béns i serveis a l'estranger. Aquesta evolució va determinar que l'aportació de la demanda externa al

creixement del PIB es reduís gradualment, fins a tornar-se negativa el quart trimestre del 2018. D'altra banda, la demanda interna va mostrar l'any 2018 un ritme encara significatiu, amb una fortalesa notable en la formació bruta de capital, mentre que el consum privat va mostrar un creixement més moderat.

Aquesta tendència va continuar el primer trimestre del 2019, quan la demanda interna va alentir el seu creixement (2,1 %) per una desacceleració més intensa en el consum privat, que va registrar l'augment més baix des del 2014 (1,1 %). La despesa en consum de les administracions públiques va accelerar-se lleugerament (fins a un 2,8 % interanual). I pel que fa a la formació bruta de capital, va seguir mostrant un increment significatiu (4,1 %), en particular en el component d'inversió en béns d'equipament (4,5 %). Això suggereix que, tal com s'apuntava al principi d'aquest capítol, fins al moment les empreses continuen mostrant una confiança relativament positiva, tot i la incertesa de l'actual escenari econòmic internacional. D'altra banda, les condicions financeres continuen sent favorables, i el BCE ha apuntat a que el to de la política monetària a la zona euro continuarà sent relaxat, de manera que aquests factors també ajuden a recolzar l'evolució de la inversió.

Evolució del PIB de Catalunya

Dades amb els efectes estacionals i de calendari corregits (% de variació interanual)

	2018	2018			2019
	Mitjana anual	Segon trimestre	Tercer trimestre	Quart trimestre	Primer trimestre
Demanda interna	2,5	2,7	2,2	2,4	2,1
Despesa en consum de les llars	2,0	1,6	1,7	1,5	1,1
Despesa en consum de les administracions públiques ¹	1,9	1,4	1,8	2,3	2,8
Formació bruta de capital ²	4,6	6,9	3,9	4,7	4,1
Béns d'equipament i altres actius	4,7	8,9	4,2	6,1	4,5
Construcció	4,2	4,2	3,5	3,0	3,8
Saldo exterior ^{3, 4}	0,4	0,4	0,6	-0,2	0,3
Saldo amb l'estranger ⁴	-0,4	-0,8	-0,3	-0,6	-0,3
Exportacions de béns i serveis	2,0	2,2	1,0	0,4	-1,1
Importacions de béns i serveis	3,6	5,1	2,1	2,4	-0,3

¹ Inclou la despesa en consum de les institucions sense finalitat lucrativa al servei de les llars.

² Inclou la variació d'existències.

³ Inclou el saldo amb l'estranger i amb la resta d'Espanya.

⁴ Aportació al creixement del PIB.

Font: Idescat.

Pel que fa a la demanda externa, durant el primer trimestre del 2019 tant les exportacions de béns i serveis a l'estranger com les importacions van empitjorar la seva evolució, i van passar a registrar

un creixement interanual negatiu (d'un -1,1 % i d'un -0,3 %, respectivament). El deteriorament va ser més marcat en el cas de les importacions (que venien de créixer un 2,4 % interanual a finals del 2018) i això va provocar que la contribució al creixement del PIB del saldo amb l'exterior millorés: va tenir una aportació positiva de 0,3 punts percentuals, mentre que a finals del 2018 la seva aportació al creixement del PIB havia estat negativa (de -0,2 punts percentuals).

Pel que fa al segon trimestre del 2019, els indicadors disponibles pel costat de la demanda mostren senyals desiguals. Pel que fa al consum privat, el creixement del primer trimestre era força feble (1,1 % interanual) però l'augment encara significatiu de l'ocupació i la recuperació que s'observa en els salaris tenen un efecte positiu en la renda de les llars i són elements que poden sostenir el seu consum. Tot i això, indicadors recents sobre el consum privat com les matriculacions de turismes o el comerç al detall ofereixen evolucions poc dinàmiques els darrers mesos.

D'una banda, el comerç al detall segueix amb un creixement positiu, però poc dinàmic, que va ser d'un 0,3 % interanual el primer trimestre, mentre que el creixement d'abril i maig van ser una mica més elevats (al voltant d'un 1,5 %). En el cas de les matriculacions de turismes, el segon trimestre segueixen amb la tendència de caiguda anual (-2,7 %), tot i que una mica més moderada que en trimestres anteriors. Una part de la reducció podria explicar-se per la comparació amb la primera meitat del 2018, quan les matriculacions van créixer de manera significativa per l'anticipació de compres abans de l'entrada en vigor de la nova normativa d'emissions de vehicles a partir del setembre del 2018.

Indicadors de demanda

(% de variació interanual)

	Comerç al detall	Matriculacions	
		Turismes	Vehicles de càrrega
2018			
1r trimestre	1,6	11,4	5,6
2n trimestre	0,4	8,1	14,4
3r trimestre	-2,2	3,7	17,6
4t trimestre	1,5	-4,9	4,5
2019			
1r trimestre	0,3	-3,6	-9,4
2n trimestre	-	-2,7	-12,4

Font: INE i Direcció General de Trànsit.

Pel que fa a l'evolució de la inversió, la matriculació dels vehicles de càrrega a Catalunya mostra una tendència força negativa (-12,4 %

anual). En canvi, altres indicadors com les importacions de béns d'equipament ofereixen senyals favorables: la informació tan sols arriba al primer trimestre i assenjala un creixement intens (9,4 %), una mica inferior al que va registrar el quart trimestre (d'un 11,4 % interanual). Pel que fa a la inversió en construcció, en general els indicadors d'activitat del sector suggereixen que el seu comportament ha continuat sent positiu.

En relació al comportament de la demanda exterior, com es comenta al tercer capítol d'aquesta publicació, durant els cinc primers mesos del 2019 el creixement de les exportacions de béns ha registrat un augment acumulat d'un 2,6 % interanual, amb una millora destacada els mesos d'abril i maig, després del registres desfavorables a finals del 2018 i principis del 2019. Les importacions de béns mantenen un ritme de creixement notable, una mica inferior al 2018. Caldrà esperar a disposar de les dades del mes de juny i de les estimacions que faci l'Idescat en la seva comptabilitat trimestral el mes de setembre per conèixer millor l'evolució del component exterior. Pel que fa al comportament del comerç exterior de serveis, com ja s'ha comentat abans, els indicadors turístics mostren una evolució favorable, tant pel que a afluència de turisme estranger com, sobretot, pel creixement de la seva despesa (d'un 2,6 % i d'un 5,6 % anual, respectivament).

3.

El comerç exterior

Les exportacions de béns augmenten un 2,6 % interanual fins al maig i mostren una lleu millora després de presentar una desacceleració marcada al llarg del 2018

Els cinc primers mesos de l'any les exportacions catalanes de béns recuperen impuls, amb un creixement d'un 2,6 % interanual en termes acumulats. La variació interanual dels mesos d'abril i maig ha estat molt favorable (8,1 % i 9,0 %), després que per al conjunt de l'any 2018 les exportacions catalanes de béns van augmentar un modest 1,1 %. Entre 2009 i 2018, en termes corrents, el creixement de les exportacions ha estat ininterromput, amb un augment acumulat del 72,8 %. Pel que fa a les importacions, les dades dels cinc primers mesos del 2019 mostren un creixement del 5,1 % interanual en valors corrents, un ritme menor al del conjunt del 2018 (6,9 %). La variació interanual del mes de maig se situa al 5,9 %.

D'altra banda, quan es consideren les dades en termes de volum, l'expansió del ritme exportador es mostra més moderada. Tot i que no es disposa d'informació per a Catalunya sobre l'evolució dels fluxos comercials en preus constants, es pot fer una aproximació a partir de l'evolució dels preus del comerç de l'economia espanyola (que augmenten fins al maig un 1,2 % interanual en el cas de les exportacions i un 2,1 % en el de les importacions). Tenint en compte aquesta evolució dels preus, les exportacions catalanes, en termes de volum, creixen un 1,4 % fins al maig, mentre que les importacions ho fan al voltant del 3,0 %.

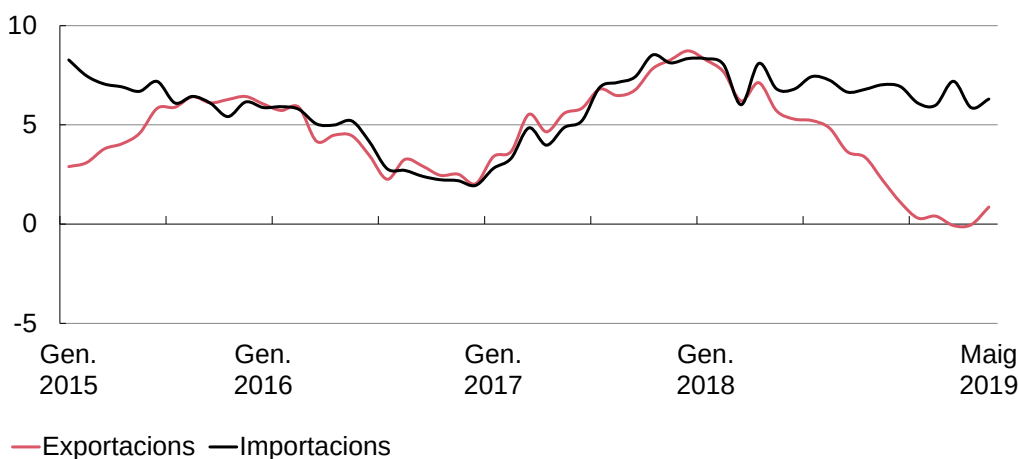
La moderació en el creixement de les exportacions catalanes al llarg del 2018 s'explica, en part, per l'evolució més continguda del comerç mundial. Durant els primers mesos del 2019 el comerç mundial ha continuat perdent dinamisme. En l'actualització del mes de juliol del *World Economic Outlook* de l'FMI, les projeccions per al 2019 del comerç mundial s'han rebaixat gairebé un punt percentual respecte les estimacions del mes d'abril i se situen al 2,5 %, després d'haver augmentat un 3,7 % el 2018. El maig, les tensions comercials entre els EUA i la Xina es van agreujar, amb l'increment d'aranzels (del 10 % al 25 %) sobre 200.000 milions de dòlars d'importacions xineses als

EUA. Al juliol, també s'incrementa la incertesa per la major probabilitat d'afrontar un Brexit dur, després de la designació del nou primer ministre britànic Boris Johnson. Tot i aquest context d'incertesa, com hem vist, les dades més recents de les exportacions catalanes de béns suggereixen un to més favorable, però caldrà esperar a les dades dels propers mesos per confirmar aquesta lleu recuperació.

A Catalunya, s'observa encara una divergència en les taxes de creixement de les exportacions i les importacions que s'inicià el segon trimestre del 2018, amb una moderació acusada en les exportacions, mentre que les importacions han mantingut un creixement significatiu. Aquest fet s'explica per la combinació de la moderació en la demanda dels països europeus i l'afebliment del sector industrial, mentre que la demanda interna ha mantingut un creixement més estable i ha augmentat el seu abastiment via importacions. En els darrers dos mesos, però, el creixement de les exportacions retorna a la tendència positiva.

Evolució del comerç de béns amb l'estranger

(mitjana mòbil de 12 mesos, % de variació interanual)

Nota: dades en valors corrents.

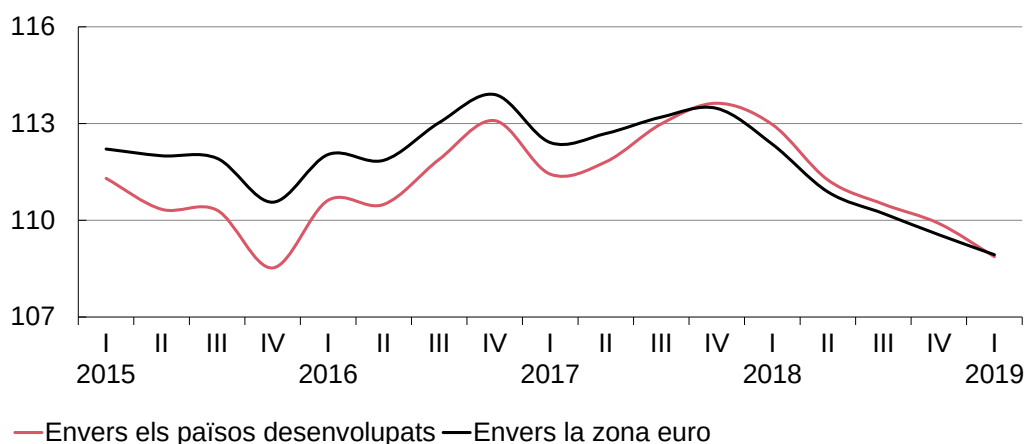
Font: Idescat, AEAT i Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme.

Les dades que ofereix el Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme provinents del Departament de Duanes de l'AEAT s'han d'analitzar amb prudència, especialment en el cas de les importacions. El motiu és que en el moment de realitzar la declaració duanera (o de facilitar la informació estadística a Intrastat sobre les importacions provinents de la UE) és possible que no es conegui la destinació de consum final del bé. Aquest factor és especialment rellevant en el cas de Catalunya ja que les importacions catalanes tenen un component de reexportació, per la condició fronterera i el potencial en el sector logístic.

La competitivitat en costos millora lleument

La competitivitat (amb dades a nivell estatal, valorada en termes de cost laboral unitari relatiu de les manufactures, ajustats per tipus de canvi) va mantenir una tendència clarament favorable des de l'inici de la crisi tant respecte dels països desenvolupats com envers la zona euro. De fet, aquesta evolució favorable de la competitivitat va ser un dels factors que van empènyer a l'alça el creixement de les exportacions. Els anys 2016 i 2017, l'evolució a la baixa dels costos laborals relatius es va frenar i la competitivitat envers els països de la zona euro i els països desenvolupats va empitjorar, un fet accentuat, a més, per l'apreciació del tipus de canvi de l'euro. No obstant això, l'evolució dels índexs de competitivitat el 2018 i primer trimestre de 2019 mostren una evolució favorable, tant pel menor increment del cost laboral unitari respecte als del conjunt d'economies competidores, com per la depreciació de l'euro respecte de les monedes d'altres països desenvolupats.

Índexs de competitivitat segons costos laborals unitaris en manufactura i tipus de canvi (dades de l'economia espanyola; índex 1999 = 100)

Nota: L'increment de l'índex indica pèrdua de competitivitat.
Font: Banc d'Espanya.

La caiguda de les exportacions del sector de l'automòbil contrasta amb el creixement generalitzat del conjunt de branques exportadores

En l'anàlisi per branques de les exportacions catalanes fins al maig del 2019 destaca la davallada del sector de l'automòbil, del -12,2 % interanual. La reducció de la demanda dels principals mercats europeus ha frenat l'evolució d'un dels sectors que havia presentat major dinamisme en anys anteriors i s'havia consolidat com a segona branca per importància en les exportacions catalanes. Destaca especialment la reducció del 27,1 % del valor de les exportacions a Alemanya. En canvi, la lectura de la resta de branques exportadores és

força diferent. Si s'exclou el sector de l'automòbil, el creixement acumulat fins al maig de la resta de branques és del 6,3 %. El principal sector exportador català, la indústria química, ha augmentat les vendes a l'estranger un 6,5 % fins al maig i representa la principal contribució al creixement. La branca alimentària (5,6 %) també té una contribució notable al creixement. Sectors com el tèxtil (10,4 %) o la maquinària (9,0 %) repunten el 2019 amb notable dinamisme.

En aquest sentit, cal destacar que les exportacions espanyoles de béns mostren una taxa de variació interanual acumulada fins al maig lleument inferior a Catalunya (1,9 %). Però en el cas de les exportacions del sector de l'automòbil, la reducció del seu valor és pràcticament imperceptible (-0,1 %).

Exportacions de béns per sectors econòmics

(valors corrents)

	2018		Gener-maig del 2019	
	milions d'euros	% de variació interanual	milions d'euros	% de variació interanual
Agricultura, ramaderia, caça, silvicultura i pesca	1.530	-1,2	532,5	-5,6
Productes energètics; extracció i refinació petroli	2.245	-18,5	1.229,0	26,3
Alimentació i begudes	8.350	-2,5	3.597,2	5,6
Tèxtil, confecció, cuir i calçat	5.855	0,5	2.616,1	10,4
Indústries químiques	17.198	2,9	7.789,3	6,5
Metal·lúrgia i productes metàl·lics	4.286	1,5	1.880,3	-1,1
Maquinària i equips mecànics	4.451	2,5	1.981,3	9,0
Màquines d'oficina, instruments precisió i òptica	950	-10,0	404,9	10,3
Equips elèctrics i electrònics	4.807	5,5	1.854,3	0,3
Vehicles de motor i altres materials de transport	12.616	-0,1	5.355,0	-12,2
Resta branques d'activitat	8.318	3,8	3.579,3	3,1
No classificats	1.042	65,4	444,9	26,6
Total	71.649	1,1	31.264	2,6

Nota: Les dades són provisionals.

Font: Idescat, AEAT i Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme.

Les exportacions d'alt contingut tecnològic tornen a repuntar i creixen un 5,6 %

Des del 2014, les exportacions de més contingut tecnològic han crescut significativament, per damunt de la mitjana de productes industrials. Com a conseqüència d'aquest comportament, les exportacions d'alt contingut tecnològic han guanyat pes, i el 2018 van representar un 10,9 % del total de les exportacions industrials. Amb dades només del primer trimestre del 2019, s'observa un creixement del 5,6 % de les exportacions d'alt contingut tecnològic, mentre que el total de

productes industrials ha disminuït (-1,4 %) per la caiguda d'un 6,4 % de les exportacions de productes de nivell tecnològic mitjà alt, on s'inclouen els vehicles. Finalment, les exportacions de tecnologia mitjana baixa augmenten un 2,3 % i els productes de baixa tecnologia creixen un 3,9 %.

Exportacions de productes industrials per nivell tecnològic

(valors corrents)

	2018		1r trimestre 2019	
	milions d'euros	% variació interanual	milions d'euros	% variació interanual
Nivell tecnològic alt	7.400	1,2	1.891	5,6
productes farmacèutics	5.129	1,6	1.377	6,9
productes informàtics, electrònics i òptics	2.245	-0,2	508	1,8
altres	26	60,7	6	118,0
Nivell tecnològic mitjà alt	33.138	2,3	8.280	-6,4
productes químics	12.062	3,5	3.085	1,8
materials i equips elèctrics; maquinària i vehicles	19.904	0,8	4.882	-11,8
altres	1.172	16,4	314	11,7
Nivell tecnològic mitjà baix	9.777	-4,2	2.539	2,3
cautxú i matèries plàstiques, productes minerals no metàl·lics i metal·lúrgia	5.681	4,2	1.472	2,9
productes metàl·lics	1.919	-0,1	485	-1,8
altres	2.177	-23,1	582	4,5
Nivell tecnològic baix	17.525	-0,1	4.444	3,9
productes alimentaris, tèxtils, cuir i calçat, fusta i paper	15.955	-0,5	4.069	4,3
altres	1.570	3,6	375	-0,5
Total de productes industrials	67.840	0,6	17.154	-1,4

Nota: Les dades són provisionals.

Font: Idescat, AEAT i Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme.

Les exportacions destinades als mercats de fora de la UE augmenten un 4,0 % interanual fins al maig

Les exportacions catalanes als mercats extracomunitaris han crescut un 4,0 % els cinc primers mesos del 2019, mentre que les adreçades als països de la UE han crescut un 1,8 %. Es continua complint la tendència dels darrers anys, en què són els mercats de fora de la UE els que han fet una major contribució al creixement total de les exportacions.

Entre el principals socis comercials a la zona euro, s'observen diferències notables en l'evolució dels cinc primers mesos del 2019. Les exportacions al principal mercat estranger, França, augmenten (5,2 %), mentre que destaca en negatiu l'exportació a Alemanya (-10,0 %), molt influïda per la reducció de la demanda de vehicles. Fora de la UE, destaca especialment l'augment d'exportacions a Suïssa (31,6 %). Per la seva banda, la contracció de les exportacions als EUA iniciada el 2018 es reverteix, i augmenten un 9,2 % anual els cinc primers mesos de l'any. També creixen força les exportacions a l'Amèrica llatina (6,7 %). Finalment, les exportacions a la Xina (4,1 %) recuperen taxes de creixement positives.

Exportacions de béns per àrees i països
(valors corrents)

	2018		Gener-maig del 2019	
	milions d'euros	% de variació interanual	milions d'euros	% de variació interanual
Unió Europea	46.273	0,6	20.383	1,8
Zona Euro	37.408	0,2	16.194	0,5
Alemanya	7.634	-4,1	3.069	-10,0
França	11.498	2,4	5.104	5,2
Itàlia	6.219	-1,7	2.804	5,2
Portugal	4.884	4,6	2.028	-1,2
Regne Unit	3.927	-2,6	1.878	4,2
Països de fora de la UE	25.377	2,1	10.882	4,0
Resta d'Europa	5.344	-1,8	2.520	10,5
Suïssa	2.362	2,5	1.316	31,6
Amèrica del Nord	2.798	-3,5	1.233	9,5
EUA	2.530	-3,2	1.120	9,2
Amèrica llatina	4.486	6,5	1.905	6,7
Resta del món	12.748	3,6	5.224	-0,9
Japó	849	0,8	335	-1,3
Xina	1.494	-3,0	636	4,1
Total	71.649	1,1	31.264	2,6

Nota: Les dades són provisionals.

Font: Idescat, AEAT i Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme.

Les importacions de béns augmenten un 5,1 % fins al maig

Els primers cinc mesos de l'any les importacions de béns mostren un creixement del 5,1 % interanual, per sota de la taxa del 2018 (6,9 %). La moderació dels fluxos comercials amb l'estranger al llarg de l'últim any i mig ha afectat menys a les importacions que a les exportacions. L'aproximació realitzada a partir de l'evolució del preus de les

importacions estatals mostra, com abans s'ha indicat, una evolució de les importacions en termes constants que se situaria al voltant del 3,0 %.

Les importacions han crescut de manera generalitzada per branques amb poques excepcions, com és el cas de l'agricultura, ramaderia i pesca (-8,3%), dels equips elèctrics (-2,1 %) o la metal·lúrgia (-1,7 %). La principal branca d'importació, la indústria química, augmenta de manera significativa (8,7 %). Convé destacar també el fort creixement del sector de l'automoció (6,7 %), que contrasta amb la reducció de les exportacions de vehicles i assenyalà que la demanda interna recolza part del seu creixement en les importacions.

Importacions de béns per sectors econòmics (valors corrents)

	2018		Gener-maig 2019	
	milions d'euros	% var. interanual	milions d'euros	% var. interanual
Agricultura, ramaderia, caça, silvicultura i pesca	3.677	-3,9	1.507	-8,3
Productes energètics; extracció i refinació petroli	8.563	25,9	3.798	11,6
Alimentació i begudes	6.238	-0,2	2.628	3,6
Tèxtil, confecció, cuir i calçat	8.866	-1,0	3.734	6,8
Indústries químiques	18.208	12,0	8.541	8,7
Metal·lúrgia i productes metàl·lics	5.071	6,2	2.166	-1,7
Maquinària i equips mecànics	5.364	6,4	2.439	10,0
Màquines d'oficina, instruments precisió i òptica	2.470	-2,8	988	-1,4
Equips elèctrics i electrònics	6.595	-0,9	2.532	-2,1
Vehicles de motor i altres materials de transport	15.582	10,3	7.338	6,7
Resta branques d'activitat	10.077	5,0	4.316	1,8
No classificats	55	15,4	35	48,4
Total	90.765	6,9	40.021	5,1

Nota: Les dades són provisionals.

Font: Idescat, AEAT i Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme.

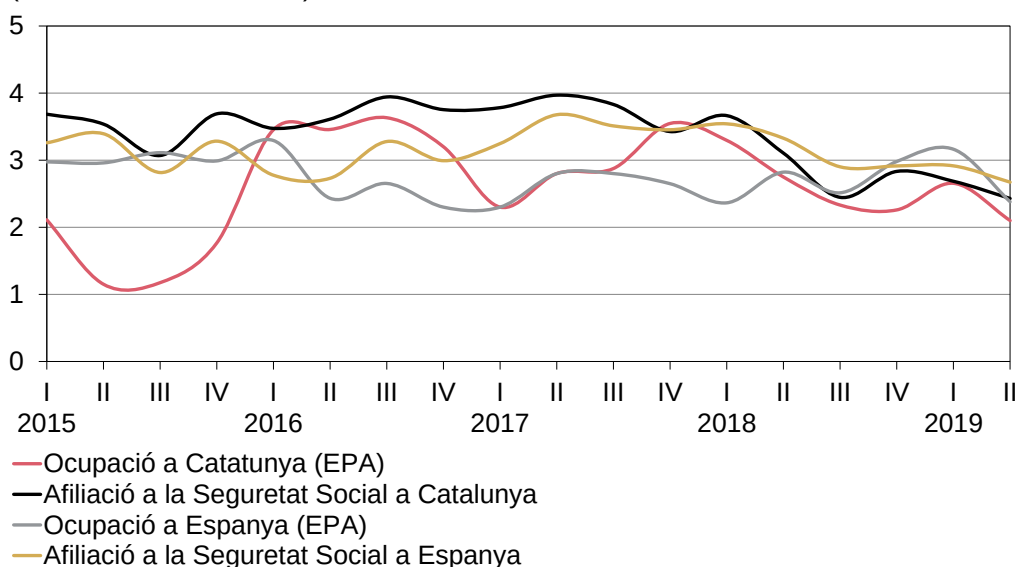
4.

Mercat de treball

L'ocupació alenteix lleugerament l'augment (2,4 % segons l'afiliació i 2,1 % segons l'EPA), en sintonia amb el creixement més moderat dels darrers trimestres

Durant el segon trimestre del 2019 l'ocupació ha alentit lleugerament el seu avanç, d'acord amb el ritme més moderat que segueix l'activitat econòmica en els darrers trimestres. D'una banda, l'afiliació a la Seguretat Social va créixer un 2,4 % interanual el segon trimestre, tres dècimes menys que el primer trimestre del 2019. En particular, la darrera dada, corresponent al juny, mostra un increment d'un 2,3 % interanual, que en termes absoluts vol dir que s'han registrat 77.919 noves afiliacions en comparació amb el mateix mes del 2018. D'altra banda, l'Enquesta de Població Activa (EPA) mostra una desacceleració més acusada, ja que la població ocupada modera el creixement des d'un 2,7 % interanual el primer trimestre del 2019 fins a un 2,1 % el segon trimestre.

Dinàmica de l'ocupació
(% de variació interanual)

Font: Idescat, INE i Ministeri de Treball, Migracions i Seguretat Social.

A Espanya l'ocupació també es desaccelera (2,7 % segons l'afiliació i 2,4 % interanual segons l'EPA)

L'ocupació també segueix un perfil de desacceleració a Espanya, si bé el ritme de creixement és una mica més alt que a Catalunya. L'afiliació creix el segon trimestre un 2,7 % interanual, mentre que l'alentiment és més marcat segons les dades de l'EPA, que mostren com el creixement de l'ocupació ha passat d'un 3,2 % interanual el primer trimestre a un 2,4 % interanual el segon. Les dades d'ocupació de l'EPA corregides d'estacionalitat i d'efecte calendari (que només estan disponibles per a Espanya, però no per a les comunitats autònomes) també confirmen la moderació, amb un increment intertrimestral de l'ocupació d'un 0,3 %, el més baix des de principis del 2014. De tota manera, cal dir que fins al moment el creixement de l'ocupació tant a Catalunya com a Espanya continua sent força significatiu tot i la moderació en el creixement econòmic (cal tenir present que el mercat de treball recull amb cert retard els canvis en l'evolució de l'activitat).

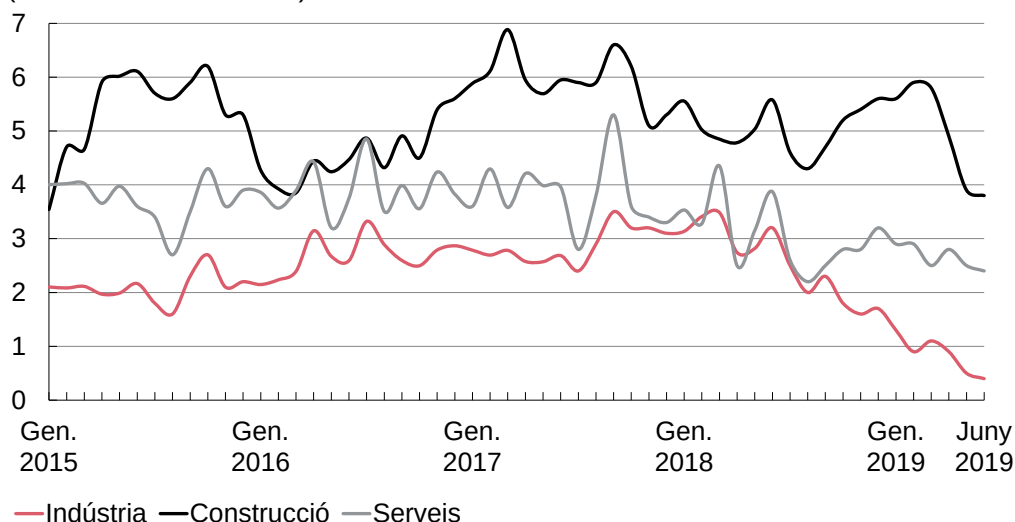
Per sectors d'activitat, s'observa una desacceleració marcada de l'ocupació en la indústria

Tornant a les dades de Catalunya, les dades d'afiliació a la Seguretat Social mostren un creixement més moderat que fa uns mesos en tots els grans sectors d'activitat. En particular, destaca la desacceleració de l'afiliació a la indústria, en línia amb el deteriorament de l'activitat al sector. Així, l'afiliació en la indústria tan sols creix un 0,6 % interanual el segon trimestre del 2019, l'augment més baix des del 2014. A la construcció, l'afiliació segueix mostrant el creixement relatiu més alt (d'un 4,2 % interanual el segon trimestre) però més lent que el ritme registrat durant el 2018 i el primer trimestre del 2019 (quan avançava per sobre del 5 %). Als serveis l'afiliació també perd una mica de ritme i ha augmentat un 2,6 % interanual (dues dècimes menys que el trimestre passat). En termes absoluts, els serveis representen la major part de les noves afiliacions generades l'últim any (més d'un 80 %), atès el seu gran pes en termes d'ocupació.

A un nivell més desagregat, la informació sectorial de l'afiliació a la Seguretat Social permet veure les branques que més han contribuït a l'increment de l'afiliació i quines registren els creixements relatius més elevats. Durant el segon trimestre del 2019, destaquen els increments de l'afiliació en les activitats de programació i consultoria informàtica, en les activitats sanitàries, en l'Administració pública i la Seguretat Social, en els serveis de menjar i beure, en l'emmagatzematge i en els serveis tècnics d'arquitectura i enginyeria. Quant a la indústria, la seva contribució al creixement total de l'afiliació és va reduint progressivament. Tot i això, destaca l'augment de l'afiliació en les

activitats de reparació i instal·lació de maquinària i equipament (4,7 %) i la indústria alimentària (1,0 %). Per contra, la fabricació de vehicles de motor (-2,4 %) i la confecció de peces de vestir (-5,5 %) registren disminucions de l'afiliació. En el sector de serveis, les activitats del personal domèstic a les llars (-4,6 %) i les de reparació d'ordinadors i efectes personals (-3,4 %) són les que presenten caigudes de l'afiliació més rellevants. D'altra banda, l'afiliació de les activitats relacionades amb l'ocupació, que inclou les persones que treballen per a empreses de treball temporal i que poden estar contractades en qualsevol sector d'activitat, registra una disminució del 5,5 % interanual i cau per tercer trimestre consecutiu.

Evolució de l'afiliació a la Seguretat Social a Catalunya per grans sectors
(% de variació interanual)

Font: Ministeri de Treball, Migracions i Seguretat Social.

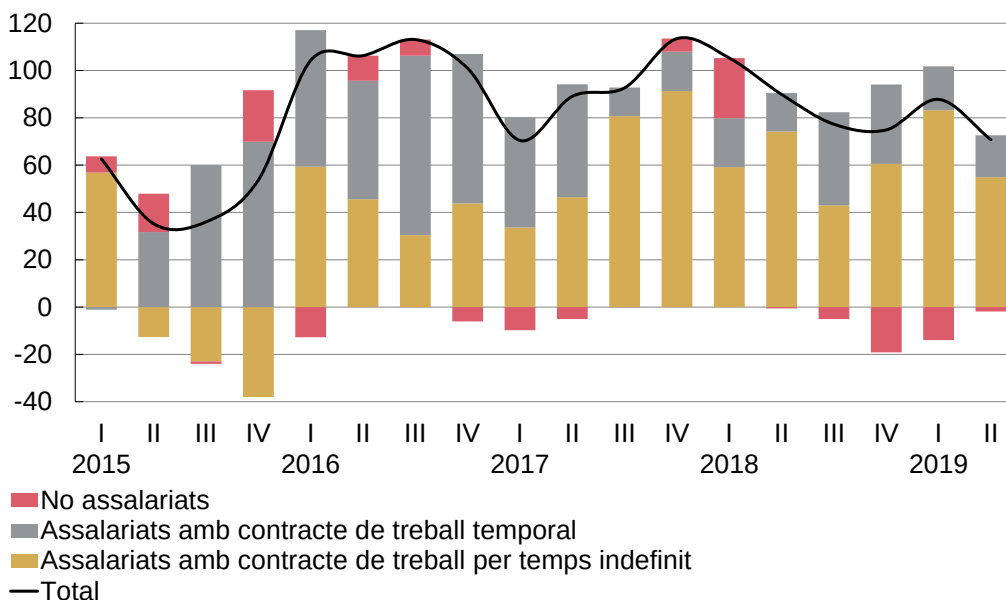
La creació d'ocupació neta ha estat íntegrament de llocs de treball assalariats

Durant el segon trimestre del 2019 es va mantenir el patró dels darrers tres anys, de manera que l'augment de l'ocupació s'ha seguit basant en la creació d'ocupació assalariada, tot i que ha moderat una mica el seu creixement (d'un 2,6 % interanual). D'altra banda, el nombre de treballadors no assalariats va seguir amb un descens (d'un -0,4 % interanual). Les dades d'afiliació al règim d'autònoms, que també recullen l'evolució del treball no assalariat, confirmen aquest descens petit (s'ha reduït un 0,2 % interanual el segon trimestre, el primer descens interanual en un trimestre des del 2013).

Per segon trimestre consecutiu, l'ocupació va experimentar una evolució força més favorable entre les dones (amb un augment d'un 3,3 % interanual), mentre que l'ocupació entre els homes va alentir el creixement fins a un 1 %. Pel que fa al tipus de jornada, l'ocupació a

temps complet desaccelera el seu creixement des d'un 2,5 % fins a un 1,9 % interanual el segon trimestre, mentre que el treball a temps parcial ha augmentat un 3,3 %. En qualsevol cas, la proporció de treball a temps parcial (d'un 14,5 %), és molt similar al valor que presentava un any abans (d'un 14,4 % el segon trimestre del 2018).

Evolució del nombre d'ocupats per situació professional (variació interanual en milers de persones)

La població ocupada temporal creix un 2,9 % interanual, i la indefinida un 2,5 %

L'EPA per al segon trimestre d'enguany assenyala un creixement més lent tant en l'ocupació indefinida (d'un 2,5 % interanual) com en la temporal (2,9 %). En termes absoluts, en comparació amb fa un any (segon trimestre del 2018) s'ha produït un augment de 72.600 persones en l'ocupació assalariada, de les quals un 75,6 % són treballadors indefinits, i un 24,4 % són treballadors temporals. La taxa de temporalitat s'ha situat en un 21,7 %, similar a la que es registrava al segon trimestre de l'any 2018 (21,6 %).

La informació de les oficines de treball de la Generalitat (OTG) sobre contractes mostra que s'estaria afeblint la creació d'ocupació indefinida, ja que durant la primera meitat del 2019 els contractes indefinits registrats en aquestes oficines han disminuït un 3,5 % anual. Cal tenir en compte, però, que la xifra de contractació indefinida prové d'unes dades diferents de l'EPA i que només recull el flux de creació mentre que l'estoc de treballadors indefinits mesurat per l'EPA ve també determinat pels fluxos de destrucció. D'altra banda, el nombre de contractes temporals presenta un creixement molt baix (0,8 %).

anual) i inferior al corresponent als últims anys. Cal recordar que la contractació temporal continua representant la part més gran del total de contractes (un 86 % del total), a causa de l'elevada temporalitat i l'alta rotació del mercat de treball, de manera que un mateix treballador pot acumular múltiples contractes de curta durada.

La població activa segueix amb un creixement notable (1,8 % interanual)

Una de les notes destacades dels últims trimestres és que l'EPA detecta un creixement fort de la població activa: el primer trimestre del 2018 va assolir l'augment més alt des de l'any 2008 (d'un 2 % interanual), mentre que el segon trimestre ha mantingut un augment també substancial (1,8 % interanual). Cal recordar que durant el 2018 la seva evolució encara va ser moderada (va augmentar un 0,4 % en mitjana anual). Aquesta expansió de la població activa s'explica pel fort creixement de la població en edat de treballar (d'un 1,3 % interanual el

Magnituds del mercat de treball a Catalunya i a Espanya

	2017	2018	Segon trimestre del 2018	Primer trimestre del 2019	Segon trimestre del 2019
Catalunya					
Població activa (% de variació interanual)	0,1	0,4	0,6	2,0	1,8
Població ocupada (% de variació interanual)	2,9	2,7	2,7	2,7	2,1
Assalariats amb contracte de treball indefinit	3,0	2,7	3,5	3,8	2,5
Assalariats amb contracte de treball temporal	5,5	4,6	2,7	3,2	2,9
Població en atur (% de variació interanual)	-14,6	-14,0	-13,1	-2,6	-0,2
Taxa d'activitat de la població de 16 a 64 anys (%)	78,6	78,0	78,0	78,1	78,4
Taxa d'ocupació de la població de 16 a 64 anys (%)	68,0	69,0	69,1	69,0	69,6
Taxa d'atur (%)	13,4	11,5	11,4	11,6	11,2
Homes	12,5	10,9	10,9	11,1	11,0
Dones	14,4	12,1	11,9	12,2	11,4
Població de 16 a 24 anys	30,4	27,7	27,5	30,4	24,6
Taxa de temporalitat (%)	21,6	21,9	21,6	20,8	21,7
Proporció d'ocupació a temps parcial (%)	14,3	14,1	14,4	14,3	14,5
Espanya					
Població activa (% de variació interanual)	-0,4	0,3	0,5	0,7	0,9
Població ocupada (% de variació interanual)	2,6	2,7	2,8	3,2	2,4
Població en atur (% de variació interanual)	-12,6	-11,2	-10,8	-11,6	-7,4
Taxa d'activitat de la població de 16 a 64 anys (%)	75,1	74,9	75,1	74,6	75,1
Taxa d'ocupació de la població de 16 a 64 anys (%)	62,1	63,4	63,5	63,6	64,5
Taxa d'atur (%)	17,2	15,3	15,3	14,7	14,0

Font: Enquesta de població activa (EPA), de l'INE

segon trimestre, que es deriva de l'increment superior al 9 % en la població nascuda a l'estranger), alhora que la taxa d'activitat de 16 a 64 anys també puja i se situa en valors molt elevats (78,4 %). Per gènere, l'increment de la taxa d'activitat es concentra en el grup de les dones (amb una taxa d'activitat d'un 74,7 %, gairebé un punt més alta que un any enrere), mentre que la taxa d'activitat dels homes (82,1 %) ha retrocedit lleugerament.

D'altra banda, la taxa d'ocupació de 16 a 64 anys s'ha situat a Catalunya en un 69,6 % el segon trimestre, mig punt més que la del mateix trimestre del 2018. De nou, l'alça interanual en la taxa d'ocupació ha estat més intensa en el cas de les dones, amb un augment de 1,2 punts (fins a un 66,1 %), mentre que la dels homes baixa dues dècimes en termes interanuals i se situa en un 73 %.

El creixement més baix de l'ocupació i el fort dinamisme de la població activa provoquen que la reducció de la població en atur sigui gairebé nul·la, després d'anys de descens continuat

La combinació d'un ritme més moderat d'augment de l'ocupació, així com el fort repunt en la població activa, han determinat que la població en atur pràcticament deixi de caure i només disminueixi un 0,2 % en termes interanuals. Aquesta és la caiguda més petita de la població desocupada des de mitjans 2014. Així, tot i que se segueixen generant llocs de treball (amb 70.800 nous ocupats des del segon trimestre del 2018), també ha pujat la població activa (70.000 persones més), de manera que la població en atur en termes absoluts només ha retrocedit en 800 persones.

La taxa d'atur se situa en un 11,2 %, i torna a baixar la proporció d'atur de llarga durada

La taxa d'atur a Catalunya s'ha situat en un 11,2 %, dues dècimes inferior a la que es registrava el segon trimestre del 2018 (11,4 %). La proporció d'atur de llarga durada i la de molt llarga durada disminueixen de manera significativa fins a situar-se en un 40,9 % i un 23,8 %, respectivament, els valors més baixos des del 2010 i el 2011, respectivament.

Els joves de 16 a 24 anys continuen sent un dels col·lectius més castigats per l'atur, però la seva taxa d'atur (24,6 %) assoleix el valor més baix des del 2008

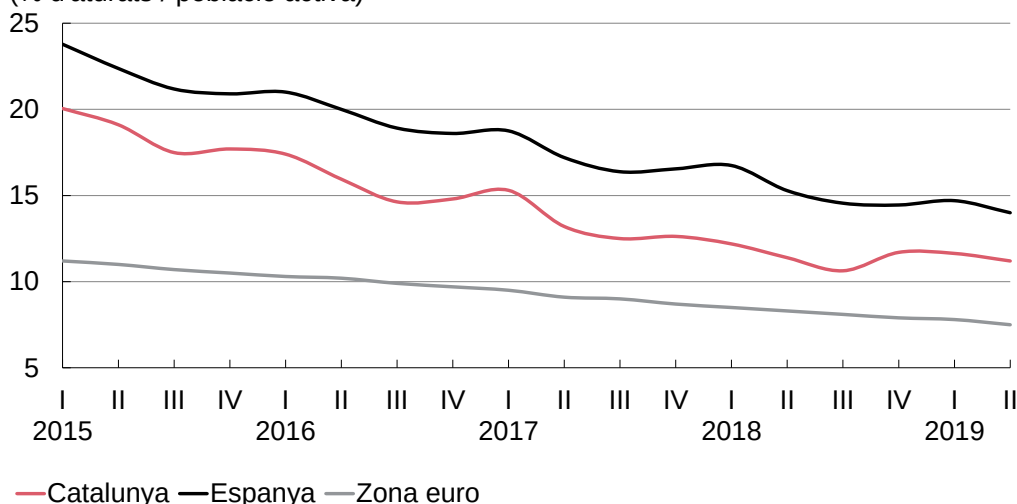
Per col·lectius, en comparació amb un any abans, la taxa d'atur de les dones (11,4 %) baixa en mig punt, pel bon comportament de l'ocupació, mentre que la taxa d'atur dels homes repunta una mica fins a un 11 %.

També disminueix la taxa d'atur de la població estrangera, fins a un 19,4 % (1,3 punts menys que fa un any), gràcies al bon comportament de l'ocupació del col·lectiu. Però el descens més marcat el protagonitza la taxa d'atur juvenil (de la població de 16 a 24 anys), que baixa gairebé tres punts en comparació amb fa un any i se situa en un 24,6 %. Per tant, tot i que la taxa d'atur juvenil continua sent molt superior a la mitjana de l'economia, ha assolit el valor més baix des de finals del 2008. En el grup d'edat de 16 a 29 anys també es produeix una disminució en la taxa d'atur (que se situa en un 19,2 %).

El segon trimestre la taxa d'atur a Espanya se situa en un 14 %, i a la zona euro en un 7,5 % (segons dades de maig)

A Espanya, l'augment de l'ocupació (d'un 2,4 % interanual), combinat amb un increment moderat de la població activa (d'un 0,9 % interanual, molt més suau que a Catalunya), ha permès que la població en atur segueixi reduint-se en termes interanuals (-7,4 %), tot i que amb menys intensitat que els últims anys. La taxa d'atur espanyola ha disminuït fins a un 14 %, (1,3 punts percentuals menys que fa un any). Pel que fa a la zona euro, la taxa d'atur segueix evolucionant a la baixa, i el mes de maig arriba a un 7,5 % (taxa ajustada d'estacionalitat), el valor més baix des de mitjans 2008. Per països, les taxes d'atur més reduïdes per al mes de maig són les registrades per Alemanya (3,1 %), els Països Baixos (3,3 %) i Malta (3,5 %), mentre que les taxes d'atur més altes continuen sent les de Grècia (17,6 %, amb dades del mes d'abril) i Espanya (13,6 %).

Evolució de la taxa d'atur
(% d'aturats / població activa)

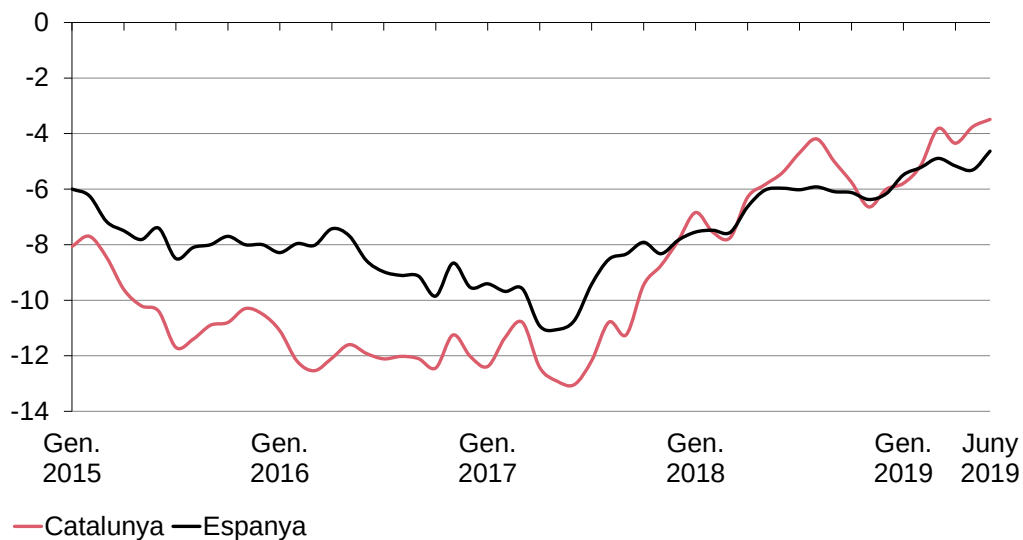
Font: Idescat, INE i Eurostat.

L'atur registrat cau un 3,5 % interanual el juny del 2019, i continua la moderació del seu ritme de caiguda

Durant el segon trimestre l'atur registrat ha mantingut una tònica de descens interanual, si bé ha continuat la moderació d'aquesta caiguda. Amb dades de juny del 2019, el retrocés és d'un 3,5 % interanual. Pel que fa a Espanya, l'atur registrat amb dades de juny ha disminuït un 4,6 % interanual. En els dos casos són taxes que no s'observaven des de l'inici de la recuperació del 2014.

Evolució de l'atur registrat

(% de variació interanual)

Font: oficines de treball de la Generalitat i Servei Públic Estatal d'Ocupació.

5.

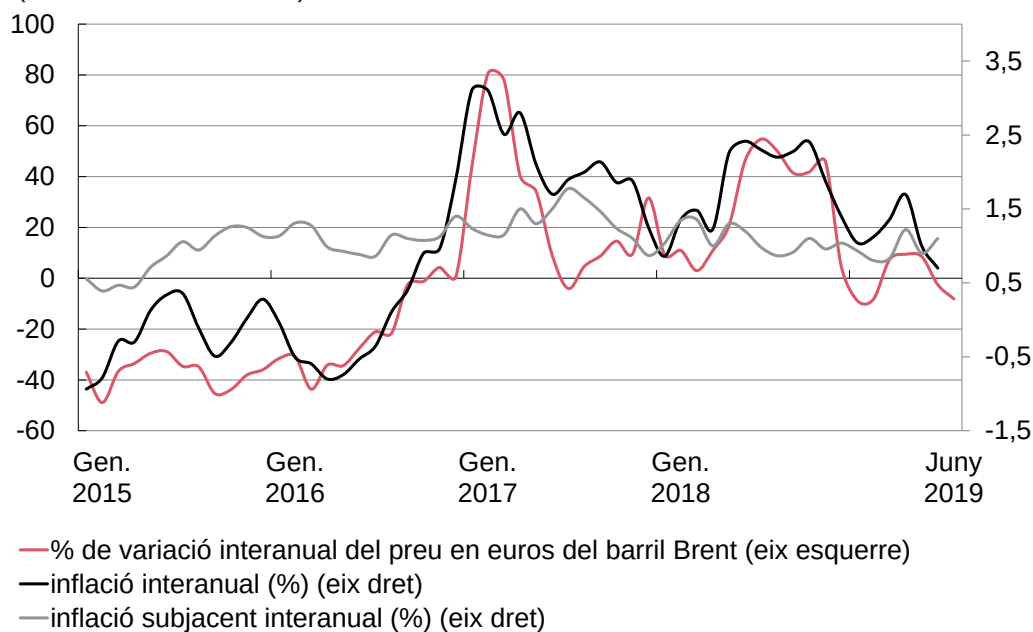
L'evolució dels preus i dels salaris

5.1. L'evolució dels preus

Durant el segon trimestre del 2019 el creixement dels preus ha seguit en taxes molt moderades

L'evolució dels preus segueix la tendència de moderació dels darrers mesos del 2018 i el primer trimestre de 2019. La inflació se situa en un 0,7 % interanual el juny. Una de les claus la trobem en el comportament del preu del barril Brent, atès que la trajectòria dels preus està fortament condicionada per l'evolució de la cotització del petroli. Així doncs, tot i que el preu del petroli es manté relativament alt, el fet que el segon trimestre de 2018 la cotització el petroli fos més elevada ha motivat un efecte interanual negatiu els mesos de maig i juny d'enguany.

Evolució del preu del petroli i la inflació
(% de variació interanual)

Font: INE i Banc d'Espanya.

El segon trimestre la inflació subjacent també s'ha mantingut moderada

La inflació subjacent ha estat d'un 1,1 % interanual el juny, de manera que se situa per sobre de la inflació general, una situació que pràcticament no es donava des de principis de l'any 2017. Cal recordar que la inflació subjacent no té en compte l'evolució dels productes amb inflacions més volàtils, de manera que recull la tendència de fons dels preus de l'economia catalana. La moderació que mostra la inflació subjacent en els últims anys es deriva de factors diversos, com ara l'evolució moderada del consum privat i l'estancament o retrocés dels salaris durant els anys de crisi i de recuperació, si bé els salaris comencen a mostrar un creixement nominal positiu i superior al dels darrers anys.

Malgrat que els mesos inicials del 2019 el preu del cru va experimentar una lleugera moderació, el segon trimestre va començar amb nivells relativament elevats, però finalment va tancar el juny amb un descens (va baixar fins als 65,6 dòlars). Tot i que a escala internacional, hi ha rigideses d'oferta (tensions geopolítiques a l'Iran i a Veneçuela, etc.), el panorama menys optimista de l'economia i el comerç mundial apunta cap a una moderació de la demanda de petroli. De fet, els mercats de futurs recullen aquesta incertesa i fan pensar en una situació de moderació de preus del barril més estructural que duraria fins a finals d'any. Amb tot, cal tenir en compte que la depreciació de l'euro enfront el dòlar que està tenint lloc des del febrer de 2018, accentua lleugerament l'efecte de les pujades de preus del petroli i en suavitza les baixades. Així doncs, mentre que el juny el preu del barril en dòlars és un 11,2 % inferior que un any abans, en euros l'abaratiment és d'un 8,1 %.

Els grups de despesa de l'habitatge i el dels transports capgiren la tendència dels darrers mesos i registren taxes negatives

El grup dels hotels, cafès i restaurants és el grup més inflacionista, amb un creixement de preus del 2,4 % el juny. Juntament amb el grup Altres, són els dos únics grups que han experimentat una taxa de creixement interanual superior al 2 %. La resta de grups ha registrat creixements molt moderats o, fins i tot, descensos de preus. En aquest darrer grup hi trobem el grup de l'habitatge, amb una taxa de creixement interanual del -0,8 %. Aquest grup inclou, a banda del lloguer de l'habitatge (1,7 %) i altres subgrups, el comportament dels preus de l'electricitat, el gas i altres combustibles, que han registrat, el juny, un descens important, del 4,4 %, derivat en bona part del comportament del preu del petroli. Un segon grup amb un descens interanual de preus ha estat el dels transports (-0,4 %). En aquest grup

hi té un pes important el subgrup de la utilització de vehicles personals, que inclou els combustibles, i que ha baixat els preus un 1,0 %.

Evolució de l'IPC per grups de despesa (% de variació interanual)

	General	Aliments	Begudes, alcohol i tabac	Vestit	Habitatge	Parament de la llar	Medicina	Transports	Comunicacions	Lleure i cultura	Ensenyament	Hotels, cafès i restaurants	Altres béns i serveis
Catalunya													
Mitjana del 2016	0,1	1,7	0,4	0,7	-3,6	1,0	0,2	-2,0	2,5	-0,6	1,1	1,3	2,0
Mitjana del 2017	2,2	1,7	1,6	0,6	3,2	0,3	1,2	4,7	1,2	1,6	0,9	2,2	1,5
Mitjana del 2018	1,8	2,0	1,8	0,9	2,4	0,5	0,8	3,9	2,1	-0,1	0,7	1,9	1,2
Desembre del 2017	1,2	2,1	1,4	0,6	0,8	-0,2	1,7	2,7	0,1	-0,8	0,5	1,7	1,2
Desembre del 2018	1,4	1,6	1,4	1,1	3,1	0,8	1,0	0,3	2,1	-0,2	1,0	2,0	1,6
Abril del 2019	1,7	1,3	1,2	1,0	2,0	0,7	1,6	2,8	0,0	1,2	1,1	2,2	2,0
Maig del 2019	1,0	1,2	0,9	0,9	0,2	0,8	0,9	1,4	0,1	-0,9	1,1	2,4	1,7
Juny del 2019	0,7	1,5	0,7	0,9	-0,8	1,1	0,8	-0,4	-0,1	0,1	1,2	2,4	2,0
Espanya													
Mitjana del 2016	-0,2	1,4	0,5	0,6	-4,2	0,2	-0,2	-2,1	2,6	-1,0	0,6	1,1	1,6
Mitjana del 2017	2,0	1,2	1,7	0,5	3,9	-0,4	0,7	4,2	1,3	1,1	0,9	1,9	0,9
Mitjana del 2018	1,7	1,6	1,9	0,9	2,4	0,1	0,3	3,6	2,2	-0,2	0,8	1,9	0,9
Desembre del 2017	1,1	1,7	1,7	0,5	1,3	-0,5	0,4	1,9	0,2	-0,6	0,7	1,9	0,7
Desembre del 2018	1,2	1,3	1,4	0,9	2,5	0,3	0,9	0,2	2,3	-0,1	1,0	1,8	1,1
Abril del 2019	1,5	0,8	0,7	1,1	2,0	0,6	1,0	3,2	0,1	0,3	1,0	2,3	1,4
Maig del 2019	0,8	0,5	0,6	0,9	-0,3	0,6	0,8	1,8	0,2	-1,2	1,0	2,2	1,3
Juny del 2019	0,4	0,5	0,4	0,9	-1,5	0,6	0,7	0,0	0,1	-0,4	1,0	2,2	1,5

Font: elaboració a partir de les dades de l'INE

La resta de grups es mantenen en taxes moderades, des del 0,1 % interanual del grup del lleure i la cultura el mes de juny, fins a l'1,5 % del grup dels aliments.

Els serveis són el grup més inflacionista de la inflació subjacent el segon trimestre

Per la seva banda, la inflació subjacent, que en els darrers anys presenta taxes de creixement contingudes, ha registrat una taxa interanual de preus de l'1,1 %. Malgrat aquesta moderació, s'ha situat per sobre de l'índex general, un fet que pràcticament no succeïa des de finals de 2016.

Dins de la inflació subjacent, els serveis han estat el grup més inflacionista al llarg del trimestre (1,6 % interanual el juny). El grup de l'alimentació elaborada, begudes i tabac mostra un creixement de preus més contingut (0,9 %). Els béns industrials sense productes energètics, com acostuma a ser habitual, registren l'increment més reduït, del 0,5 % interanual el mes de juny.

Evolució de l'IPC per grups especials (% de variació interanual)

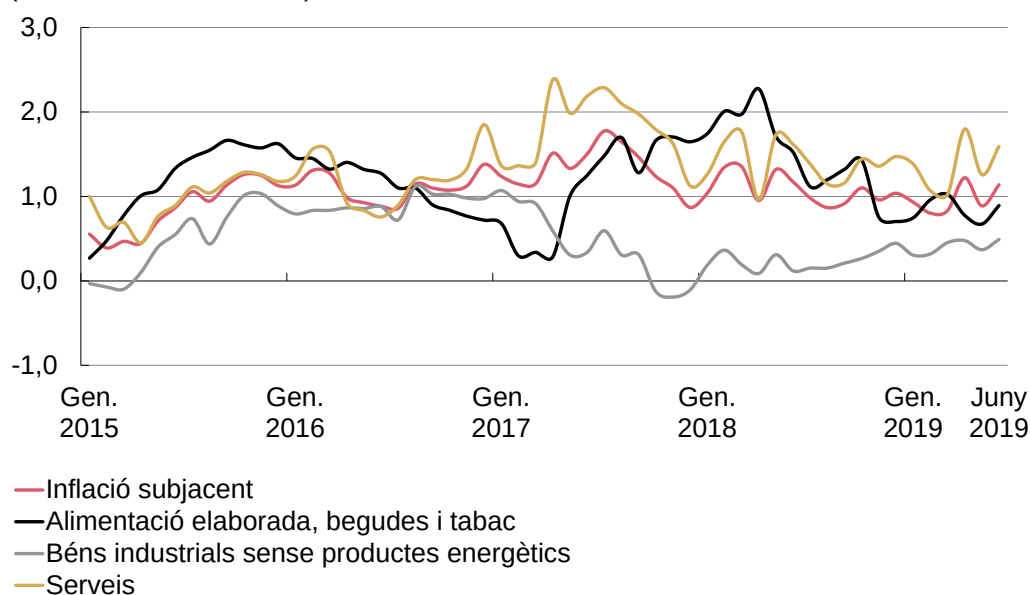
	Índex de preus sense aliments no elaborats ni productes energètics					
	Total	Serveis	Béns industrials sense productes energètics	Alimentació elaborada, begudes i tabac	Alimentació no elaborada	Productes energètics ¹
Catalunya						
Mitjana del 2016	1,1	1,2	0,9	1,1	2,4	-8,3
Mitjana del 2017	1,3	1,8	0,4	1,1	2,8	8,0
Mitjana del 2018	1,1	1,4	0,2	1,5	3,1	6,5
Desembre del 2017	0,9	1,1	-0,1	1,6	2,9	2,9
Desembre del 2018	1,0	1,5	0,4	0,7	3,3	2,7
Abril del 2019	1,2	1,8	0,5	0,8	2,2	4,7
Maig del 2019	0,9	1,3	0,4	0,7	2,0	0,8
Juny del 2019	1,1	1,6	0,5	0,9	2,3	-2,9
Espanya						
Mitjana del 2016	0,8	1,1	0,5	0,8	2,3	-8,6
Mitjana del 2017	1,1	1,6	0,2	0,7	2,6	8,0
Mitjana del 2018	0,9	1,5	0,0	1,0	3,1	6,1
Desembre del 2017	0,8	1,3	-0,3	1,2	2,8	2,6
Desembre del 2018	0,9	1,5	0,2	0,5	3,2	2,1
Abril del 2019	0,9	1,7	0,2	0,3	1,8	5,4
Maig del 2019	0,7	1,2	0,2	0,3	1,0	1,3
Juny del 2019	0,9	1,4	0,2	0,4	0,6	-2,6

¹ Inclou els preus de carburants i combustibles i el d'altres productes energètics (electricitat, etc.).

Font: INE

Pel que fa als grups especials que no formen part de la inflació subjacent, destaca l'evolució dels preus dels productes energètics, que van començar el trimestre creixent un 4,7 % interanual i l'han acabat amb una taxa negativa del 2,9 % el juny. Els preus de l'alimentació no elaborada creixen un 2,3 % interanual.

Evolució de la inflació subjacent i dels seus components a Catalunya (% de variació interanual)

Font: INE.

El diferencial d'inflació entre Catalunya i Espanya creix lleugerament

Durant el primer trimestre del 2019 les inflacions d'ambdues economies, la catalana i l'espanyola, van ser pràcticament de la mateixa magnitud. Durant el segon trimestre, el creixement dels preus a Catalunya se situa lleugerament per sobre del d'Espanya, i el mes de juny el diferencial d'inflació assoleix tres dècimes. La diferència més acusada la trobem en el grup dels aliments (un punt de diferència). Dins d'aquest grup destaca un diferencial relativament elevat en el grup de les patates (5,5 punts percentuals), tot i que cal aclarir que el comportament d'aquests productes és molt volàtil. El grup de l'habitatge també presenta un diferencial relativament important, de set dècimes. Cal apuntar, però, que entre els anys 2016 i 2018, el diferencial d'aquest grup va ser pràcticament sempre negatiu, és a dir, la inflació d'aquest grup a Espanya era superior que a Catalunya. Si s'observen els subgrups, destaca el fet que el subministrament d'aigua i d'altres serveis relacionats amb l'habitatge presenta una taxa sis dècimes superior a Catalunya, mentre que el subministrament elèctric, gas i altres combustibles s'ha abaratit sis dècimes més a Espanya del que ho ha fet a Catalunya.

El mes de juny, la inflació subjacent se situa a Espanya en un 0,9 % interanual, dues dècimes menys que a Catalunya. El diferencial més elevat el trobem en el grup de l'alimentació elaborada (0,9 % a Catalunya i 0,4 % a Espanya el juny), en part perquè els preus de l'oli

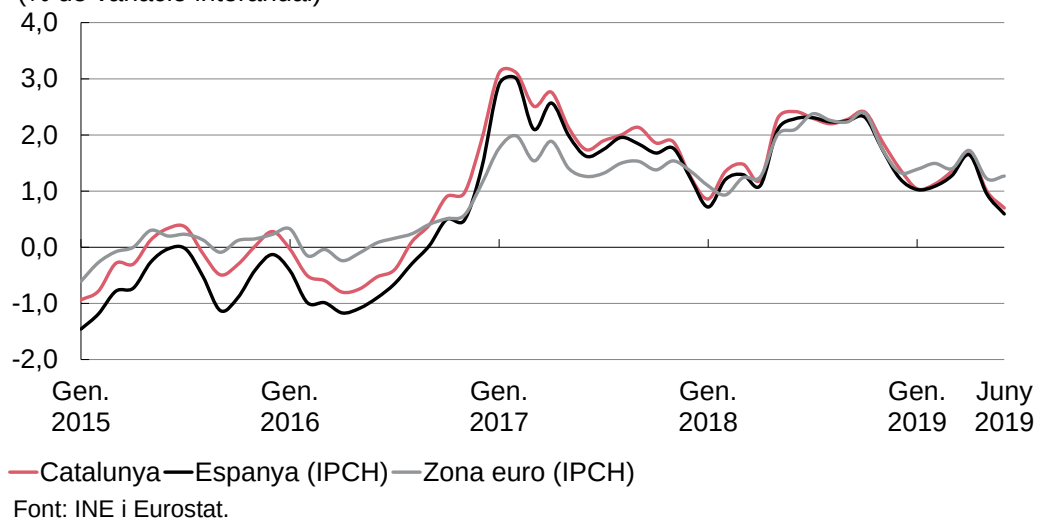
no baixen tant com la mitjana estatal. Els béns industrials sense productes energètics també creixen més a Catalunya que a Espanya (tres dècimes més segons dades de juny).

D'altra banda, en els altres dos grups especials que no formen part de la inflació subjacent trobem un diferencial negatiu de tres dècimes en el grup dels productes energètics, que els darrers mesos experimenta a Catalunya un comportament més baixista. La unificació a l'alça del tipus de l'impost especial sobre hidrocarburs, vigent des de principis del 2019, podria explicar part d'aquest comportament, atès que fins ara hi havia trams autonòmics, i a Catalunya ja s'aplicava el nivell màxim, fet que no succeïa a totes les autonomies. El grup de l'alimentació no elaborada s'ha encarit més a Catalunya (2,3 % interanual) del que ho ha fet a Espanya (0,6 %). Dins de l'alimentació no elaborada, destaca el comportament de la rúbrica de la fruita fresca (4,1 pp), que té una certa incidència deguda a la ponderació relativament elevada de la rúbrica.

La inflació a la zona euro segueix mantenint-se molt moderada

L'evolució dels preus de l'energia també s'ha fet notar en la inflació a la zona euro. Després de mesos d'inflació molt moderada, la zona euro va registrar un repunt el darrer trimestre de 2018. Posteriorment va evolucionar cap a la moderació, com a Catalunya i Espanya, i durant tot el 2019 les taxes de creixement oscil·len al voltant de l'1,4 % (el juny, un 1,3 % interanual). Per la seva banda, la inflació subjacent a la zona euro també s'ha mantingut en taxes moderades, i el juny ha tancat amb una taxa interanual de l'1,3 %.

Evolució dels preus a Catalunya, Espanya i la zona euro
(% de variació interanual)

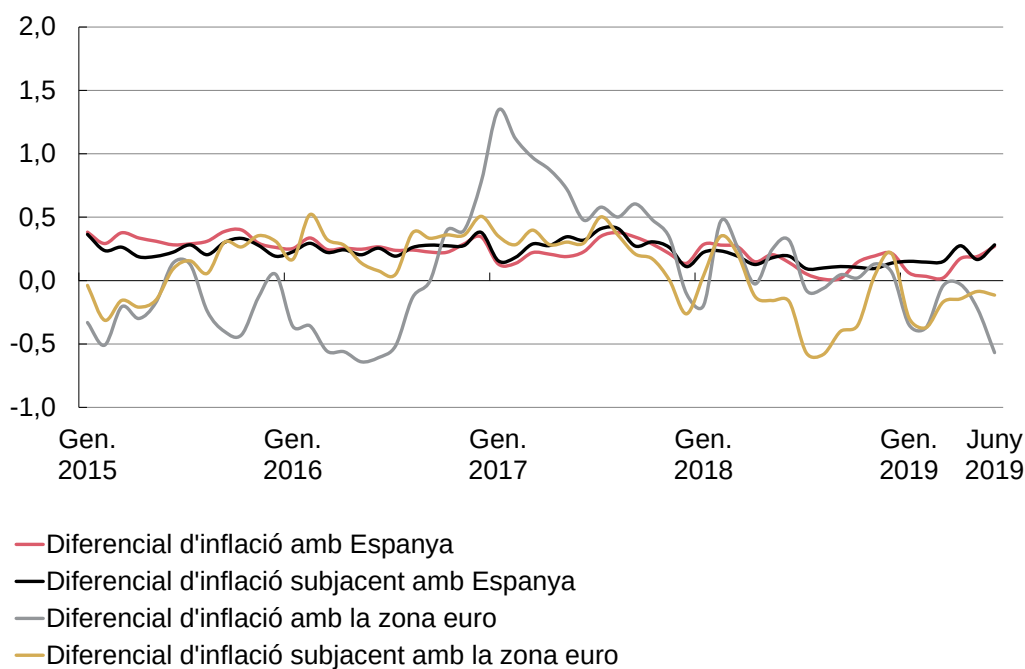

Per països de la zona euro, destaca el creixement de l'IPC general el juny a Letònia (3,1 %), els Països Baixos i Eslovàquia (2,7 %). Els països menys inflacionistes han estat Grècia (0,2 %) i Xipre (0,3 %).

El diferencial entre Catalunya i la zona euro es mou en nivells molt continguts

Durant el 2017 i el 2018 la inflació catalana va ser una mica superior a la de la UEM, però el primer semestre de 2019 s'ha caracteritzat per un diferencial nul o bé negatiu. El mes de juny el diferencial va assolir les sis dècimes negatives (-0,6 %). Els preus del petroli expliquen en bona mesura aquesta trajectòria: l'energia té més pes dins l'IPC català que dins de la zona euro, i la moderació en els preus de l'energia dels darrers mesos ha determinat que la inflació a Catalunya s'hagi frenat més que a la zona euro. Pel que fa a la inflació subjacent (que no es veu directament afectada pel preu del petroli), el diferencial entre Catalunya i la zona euro és negatiu pràcticament des del mes d'abril de 2018, i el segon trimestre ha disminuït lleugerament respecte del primer trimestre. El juny ha estat de -0,1 punts.

Evolució dels diferencials d'inflació de Catalunya amb Espanya i amb la zona euro (punts percentuals)

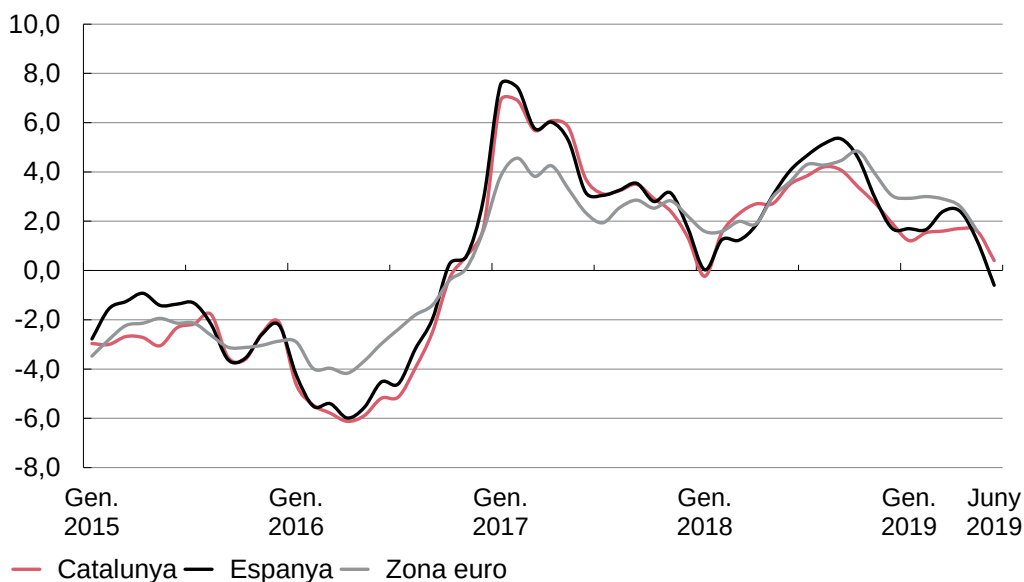

Font: INE.

L'IPRI del mes de juny a Catalunya ha estat força moderat, del 0,4 % interanual

El segon trimestre de l'any el creixement interanual dels preus industrials ha consolidat la moderació iniciada el primer trimestre, i s'ha situat, el juny, en un 0,4 % interanual, la taxa més continguda des de, pràcticament, finals de 2016. Aquesta trajectòria moderada és deguda, en bona part, a l'evolució dels preus del petroli, i concorda amb l'evolució que es va observant en l'índex de preus de consum. Els béns intermedis han registrat un descens interanual de preus de l'1,2 %, mentre que la resta de grups han experimentat creixements. L'energia és on s'observa l'increment més contingut (0,1 % interanual el juny). Els béns d'equipament (0,7 %) també han registrat un increment de preus moderat, mentre que els béns de consum s'han encarat més del que ho havien fet els mesos anteriors (2,0 %). Per la seva banda, els preus industrials a Espanya han baixat respecte de l'any anterior un 0,6 % el juny, amb un diferencial negatiu de vuit dècimes respecte de Catalunya. Aquesta diferència és deguda, principalment, als preus de l'energia, que a Espanya han baixat a una taxa interanual del 2,4 % el juny. Els béns intermedis també han baixat (-0,3 %). Pel que fa a la zona euro, el mes de maig els preus industrials es van encarir un 1,6 % interanual, el mateix registre que a Catalunya el mateix mes.

Evolució de l'índex de preus industrials (% de variació interanual)

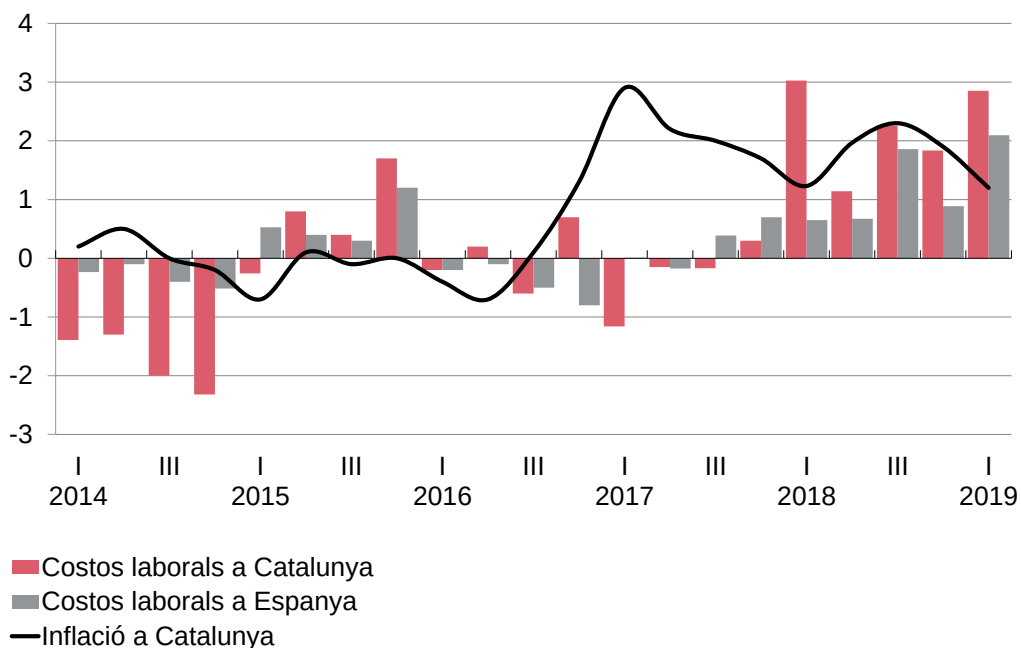
Font: INE i Eurostat.

5.2. L'evolució dels salaris i dels costos laborals

Els costos laborals van augmentar un 2,9 % interanual el primer trimestre del 2019

Segons l'enquesta trimestral del cost laboral, els costos laborals per treballador i mes del primer trimestre del 2019 van avançar amb intensitat, amb un augment del 2,9 % interanual, fins als 2.745 euros mensuals per treballador. Aquest increment és destacat en el sector de serveis, i s'estén a gairebé totes les branques d'activitat d'aquest sector, a diferència de la dinàmica mostrada al llarg del 2018. Aquest primer trimestre, la inflació (d'un 1,2 % interanual) va ser inferior a l'augment del cost salarial (d'un 1,9 % interanual), de manera que el poder adquisitiu dels salaris va reprendre el creixement després de tres trimestres de retrocés o creixement pràcticament nul. D'altra banda, s'encadenen ja 5 trimestres de creixement nominal, a diferència del període 2010-2017.

Costos laborals per treballador i mes a Catalunya i al conjunt de l'Estat
(% de variació interanual)

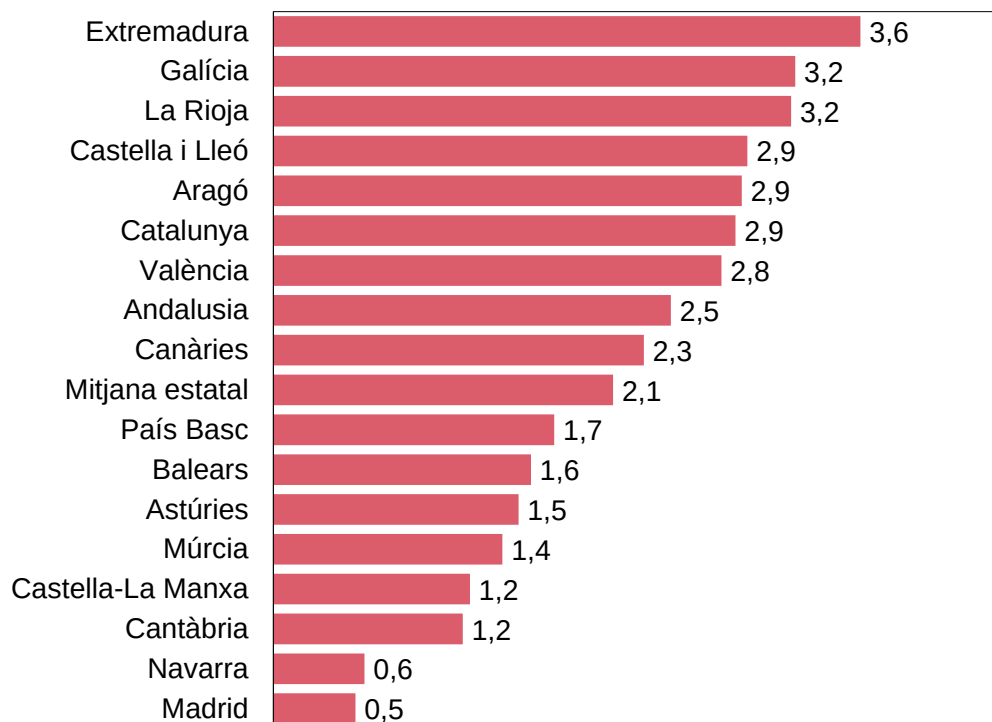

Font: Enquesta trimestral del cost laboral (INE).

En el conjunt de l'Estat, el cost laboral va augmentar amb menys intensitat que a Catalunya el primer trimestre, un 2,1 % interanual, i es va situar en 2.550 euros mensuals per treballador. Les dades corregides d'estacionalitat i de l'efecte del calendari (només disponibles per a Espanya) mostren un augment molt similar, de l'1,9 % interanual.

L'anàlisi regional de l'evolució dels costos laborals durant el primer trimestre del 2019 mostra un creixement generalitzat a totes les CA, per primera vegada des del 2009. No obstant això, aquesta expansió dels costos mostra comportaments diferenciats, des de les taxes de creixement més contingudes de Madrid i Navarra, del 0,5 % i 0,6 %, respectivament, fins als creixements per sobre del 3,0 % a Extremadura, Galícia i La Rioja.

**Cost laboral per treballador i mes a les comunitats autònomes.
Primer trimestre del 2019 (% de variació interanual)**

Font: Enquesta trimestral del cost laboral (INE).

Entre els components del costos laborals, la part salarial (un 73,5 % del total) va augmentar un 1,9 % interanual en el primer trimestre del 2019, si bé cal distingir l'augment del cost salarial ordinari, del 2,2 %, del retrocés del cost salarial extraordinari (que comprèn les pagues extraordinàries així com els endarreriments), del 0,5 %. D'altra banda, les diferències amb el conjunt de l'Estat s'escurcen pel que fa a la dinàmica dels costos salarials, amb un augment de l'1,7 %, dues dècimes menys que a Catalunya.

Costos salarials i laborals.**Primer trimestre** (% de variació interanual)

	Cost per treballador i mes		Cost per hora de treball efectiva	
	2018	2019	2018	2019
Catalunya				
Cost laboral total	3,0	2,9	6,1	0,6
Cost salarial	3,2	1,9	6,3	-0,4
Cost salarial ordinari	2,6	2,2	5,7	-0,1
Cost salarial extraordinari	7,5	-0,5	11,6	-3,0
Cost laboral no salarial	2,7	5,6	5,5	3,3
Hores pactades	0,1	0,0		
Hores efectives de treball	-2,9	2,3		
Espanya				
Cost laboral total	0,7	2,1	3,8	0,0
Cost salarial	0,8	1,7	4,0	-0,4
Cost salarial ordinari	0,7	2,0	3,9	-0,2
Cost salarial extraordinari	1,6	-0,2	4,9	-2,0
Cost laboral no salarial	0,2	3,1	3,1	1,0
Hores pactades	-0,1	0,0		
Hores efectives de treball	-3,0	2,1		

Font: Enquesta trimestral del cost laboral (INE).

Pel que fa als costos laborals no salarials (que representen el 26,5 % dels costos laborals, i inclouen les cotitzacions a la Seguretat Social i altres percepcions no salarials) el primer trimestre del 2019 van créixer un 5,6 % a Catalunya, mentre que a Espanya van augmentar un 3,1 %. Aquesta acceleració de la part no salarial recull sobretot el creixement del cost de les cotitzacions obligatòries, del 4,2 % a Catalunya i del 3,6 % a Espanya, derivat probablement de la recuperació progressiva dels salaris i en especial de l'elevació del 22,3 % de les bases mínimes de cotització com a conseqüència de l'augment del salari mínim interprofessional (SMI). Per la seva part, les bases de cotització màximes han augmentat un 7,0 % el 2019.

Les hores efectives de treball van augmentar durant el primer trimestre del 2019 tant a Catalunya com a Espanya, un 2,3 % i un 2,1 % interanual, respectivament. L'augment va ser propiciat per l'efecte Setmana Santa. Atesa la dinàmica del cost laboral i les hores de treball, els costos laborals per hora treballada a Catalunya van augmentar un 0,6 % durant el primer trimestre del 2019 i es van situar en 20,1 euros. Al conjunt estatal aquests costos es van mantenir en el mateix nivell (19,0 euros per hora treballada). Ara bé, si ens fixem en les dades corregides d'estacionalitat i de l'efecte del calendari (només

disponibles per a Espanya) l'augment dels costos laborals per hora efectiva se situa en un 2,4% interanual. Aquest increment coincideix gairebé amb l'augment de l'índex de cost laboral harmonitzat que proporciona Eurostat, del 2,5 % interanual, i per tant el cost laboral del conjunt de l'Estat avança el primer trimestre a taxes similars a les de la zona euro (del 2,4 %). Cal dir, però, que mentre que a la zona euro l'augment es distribueix de manera equilibrada entre el sector privat i el sector públic (2,4 % i 2,5 %, respectivament), al conjunt de l'Estat l'augment es concentra en el sector públic (5,1 %, en contrast amb l'augment en el sector privat, de l'1,4 %).

A Catalunya l'evolució dels costos laborals el primer trimestre del 2019 segueix presentant diferències notables entre sectors productius. Els costos del sector de serveis van augmentar un 3,6 % interanual, a diferència de l'augment més contingut en la indústria (1,1 %) i el lleu retrocés en la construcció (-0,1 %). A diferència de la dinàmica mostrada al llarg del 2018, el creixement en el sector de serveis és generalitzat a gairebé totes les branques d'activitat d'aquest sector. En el conjunt de l'Estat els costos laborals van presentar una pauta de creixement amb menys diferències entre sectors productius.

D'altra banda, l'evolució seguida pels costos salarials ordinaris per treballador i mes, com s'ha esmentat abans, també suggereix diferències més petites a escala sectorial en l'evolució dels costos a Catalunya i en el conjunt de l'Estat.

Costos laborals i costos salarials ordinaris per sectors productius.

Primer trimestre (% de variació interanual)

	Catalunya		Espanya	
	2018	2019	2018	2019
Costos laborals per treballador i mes				
Total	3,0	2,9	0,7	2,1
Indústria	0,0	1,1	0,3	1,8
Construcció	0,4	-0,1	1,4	1,0
Serveis	4,1	3,6	0,7	2,3
Costos salarials ordinaris per treballador i mes				
Total	2,6	2,2	0,7	2,0
Indústria	1,0	0,9	0,8	1,4
Construcció	0,2	0,1	0,7	1,2
Serveis	3,3	2,7	0,8	2,2

Font: Enquesta trimestral del cost laboral (INE).

L'augment salarial pactat fins al juny és del 2,11 %, lleugerament superior al del conjunt del 2018

Els convenis col·lectius que s'han registrat fins al juny presenten un increment salarial pactat del 2,11 %, un augment lleugerament superior al del conjunt del 2018 (1,95 %). Els convenis d'àmbit sectorial concentren l'increment més elevat, del 2,14 %, per sobre de l'augment dels convenis d'empresa (1,57 %). L'increment mitjà pactat és força similar al del conjunt de l'Estat, del 2,2 % fins al juny. Ara bé, els convenis pactats de nova signatura en el conjunt de l'Estat anoten augments més destacats, del 3,6 % en el mateix període. Aquests convenis només representen un 10,6 % del treballadors afectats per la negociació col·lectiva registrada aquest 2019 i les dades no es troben disponibles a escala regional. Aquesta acceleració dels salaris pactats de nova signatura podria recollir els augments recomanats al IV Acord per a l'ocupació i la negociació col·lectiva (2,0 % fix, més un 1,0 % variable vinculat a determinats indicadors), que es van ratificar en el III Acord interprofessional de Catalunya, així com els efectes de l'augment de l'SMI (i en particular, el seu possible impacte sobre la resta de la distribució salarial).

El nombre d'acords col·lectius registrats fins al juny cau lleugerament en relació amb el mateix període de l'any anterior, caiguda que es concentra als convenis d'empresa. En canvi, el nombre de treballadors afectats per la negociació col·lectiva creix de manera notable, sobretot pel que fa als treballadors afectats pels convenis en l'àmbit sectorial.

Increment salarial pactat a Catalunya segons l'àmbit de negociació i l'any d'efectes econòmics dels acords (% de variació interanual)

Any d'efectes econòmics	Àmbit	Acords col·lectius	Treballadors afectats	Increment salarial pactat (%)
Informació registrada fins al juny del 2018				
2018	Total	266	550.454	1,61
	Empresa	212	36.556	1,06
	Sector	54	513.898	1,65
Informació registrada fins al juny del 2019				
2018	Total	456	1.244.355	1,95
	Empresa	359	65.953	1,33
	Sector	97	1.178.402	1,98
2019	Total	259	944.675	2,11
	Empresa	204	44.211	1,57
	Sector	55	900.464	2,14

Nota: aquesta estadística no recull els convenis d'àmbit estatal amb efectes a Catalunya. En cada període es comptabilitzen els acords col·lectius de nova signatura (convenis firmats a partir de l'any en què el conveni té efectes econòmics) així com aquells acords plurianuals amb caràcter previ i que tenen efectes econòmics durant l'any indicat. Les dades tenen caràcter provisional.

Font: Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social.

6.

Àmbits monetari, financer i borsari

El Banc Central Europeu continua amb una política monetària acomodaticia i estudia noves mesures per reforçar-la

El Consell de Govern del Banc Central Europeu (BCE), en la reunió del 25 de juliol, ha decidit mantenir els tipus d'interès de referència sense modificacions, com a mínim, fins al primer semestre de 2020, i tant temps com sigui necessari per tal d'aconseguir els seus objectius d'inflació (propers però lleugerament per sota el 2 % a mig termini). Així, els tipus seguiran com des de la baixada de març del 2016: 0,00 % per a les operacions principals de finançament, 0,25 % per a la facilitat marginal de crèdit, i -0,40 % per a la facilitat de dipòsit.

D'altra banda, el BCE continuarà reinvertint el principal dels títols adquirits en el marc del programa de compra d'actius a mesura que vencin els terminis, i fins que es tornin a pujar els tipus de referència o fins que sigui necessari, per tal de mantenir unes condicions de liquiditat favorables i un ampli grau d'acomodació monetària. Com a novetat en aquest context, el BCE ha obert la porta a nous estímuls, i ha encarregat als comitès responsables de l'Eurosistema que estudiïn com reforçar les indicacions del BCE sobre l'orientació futura dels tipus d'interès, i altres mesures en relació a la remuneració de les reserves i a possibles noves compres netes d'actius.

Al tancament d'aquesta nota, la majoria d'actors dels mercats esperen que la Reserva Federal dels Estats Units, en la reunió del 31 de juliol, decideixi, la primera baixada dels tipus d'interès de referència des del 2008, tot i recordant que durant el 2018 va realitzar quatre pujades de 0,25 punts bàsics cadascuna. Sota la pressió de l'administració Trump i el refredament del comerç mundial, els mercats esperen que la baixada de tipus sigui de 0,25 punts bàsics i deixaria els tipus d'interès dels fons federals en una forquilla entre el 2,00 i el 2,25 %.

L'estoc de crèdit continua disminuint

D'acord amb l'enquesta sobre préstecs bancaris del BCE, tant al conjunt de l'Estat com a la resta de la UEM, les condicions d'oferta de préstecs en el segon trimestre de 2019 han estat menys expansives que

en el trimestre anterior. Concretament, a Espanya els criteris d'aprovació de nous crèdits per al consum i altres finalitats es van endurir lleugerament per tercer trimestre consecutiu, alhora que també es van endurir lleugerament per a l'adquisició d'habitatge. En relació a les condicions generals per als préstecs, es van relaxar per al consum i es van mantenir per a la compra d'habitatge.

Pel que fa a les empreses, l'enquesta revela que els criteris d'aprovació de préstecs a l'Estat es van mantenir sense canvis, mentre que es van endurir a la UEM. Alhora, les condicions generals dels préstecs, es van endurir a la UEM i es van suavitzar lleugerament a Espanya, fet que es va traduir en uns marges menors per als préstecs ordinaris.

Finalment, l'enquesta no preveu enduriments en les condicions de concessió de crèdits de cara al tercer trimestre d'enguany. Malgrat això, el volum de crèdit per a les empreses i per al consum podria disminuir degut a una reducció de la demanda. Tampoc s'esperen increments de les sol·licituds de crèdits per a habitatge.

L'Euríbor cau a mínims històrics: durant el juliol baixa per sota del -0,3 %

Cal destacar també que l'euríbor a un any, que des de febrer de 2016 està en negatiu, ha baixat per primera vegada per sota del -0,3 % el juliol i ha assolit mínims històrics (el dimecres 24 es situava en -0,321 % i la mitjana provisional de juliol queda en el -0,280 %, per sota del -0,179 % de fa un any). Cal recordar que aquest tipus d'interès interbancari és utilitzat per les entitats financeres com a principal referència per fixar el tipus d'interès dels préstecs hipotecaris amb interès variable.

Pel que fa a les estadístiques de crèdit al conjunt de l'Estat, cal destacar que l'estoc de crèdit continua disminuint el primer trimestre del 2019 (-1,8 % interanual), degut principalment a la reducció del finançament per a activitats productives (-3,6 %) i per a l'habitatge (-1,1 %). D'altra banda, el crèdit per al consum de les llars ha seguit creixent a taxes força elevades (14,4 %), mentre que el finançament a institucions sense finalitat de lucre ha caigut un 4,6 % interanual. Finalment, en relació a la morositat de la banca espanyola, cal tenir en compte que el maig d'enguany va tornar a millorar i va assolir el nivell més baix des setembre de 2010: un 5,64 % (6,6 % per les activitats productives, 4,1 % per adquisició i rehabilitació d'habitatge i 3,2 % per a béns de consum durador).

Quant al crèdit nou, per volum, els crèdits de fins a 1 milió d'euros (assimilables als que reben les pimes) han caigut un 3,8 % interanual el primer trimestre del 2019, mentre que els crèdits superiors al milió

d'euros, habitualment concedits a empreses grans, han minvat un 11,2 %. Les primeres dades disponibles per al segon trimestre de 2019 apunten una moderació d'ambdues reduccions observades el primer trimestre. D'altra banda, considerant el volum de crèdit nou per a les llars, durant el primer trimestre del 2019 ha augmentat un 9,0 % interanual: un 7,4 % per a l'habitatge, un 9,2 % per al consum i un 12,5 % per a les targetes de crèdit. Les darreres dades provisionals acumulades del segon semestre també apunten a un augment més moderat de cada segment esmentat.

L'estoc de crèdit modera la reducció un cop superat l'efecte estadístic dels canvis de domicili

L'estoc del crèdit adreçat a Catalunya que roman als balanços de les entitats de dipòsit es va reduir fortament durant el 2017. Això va ser causat, en bona part, per l'efecte estadístic que va suposar els canvis de domicili social d'algunes empreses el quart trimestre del 2017. La territorialització que en fan les entitats financeres es realitza en funció del domicili social del deutor en el moment de quantificar l'estoc. Bona part d'aquests canvis de domicili es van produir el quart trimestre del 2017, però també durant l'inici del 2018, per la qual cosa l'efecte estadístic encara podria tenir alguna incidència sobre la reducció del 2,3 % interanual a finals del primer trimestre de 2019. Malgrat això, cal tenir en compte que continuen les reduccions d'estoc, en línia amb la tendència decreixent observada des del 2009, tant de crèdit privat com per a les administracions públiques.

Evolució de l'estoc de crèdit de les entitats de dipòsit (% de variació interanual)

	Catalunya			Espanya		
	Crèdit Total	Crèdit Privat ¹	Crèdit a les AP	Crèdit Total	Crèdit Privat	Crèdit a les AP
2016	-10,7	-10,4	-16,4	-4,0	-4,1	-2,1
2017	-8,3	-8,1	-11,7	-2,5	-1,9	-11,4
2018	-4,0	-3,6	-12,2	-4,5	-4,1	-11,6
1r trimestre 2019	-2,3	-1,5	-16,8	-2,6	-2,2	-8,8

¹La caiguda del 2016 es deu a l'efecte estadístic en la comptabilització creditícia entre sectors financers i no financers. La caiguda del 2017 i 2018 s'explica per l'efecte estadístic del trasllat del domicili social d'algunes empreses fora de Catalunya durant el 4t trimestre del 2017.

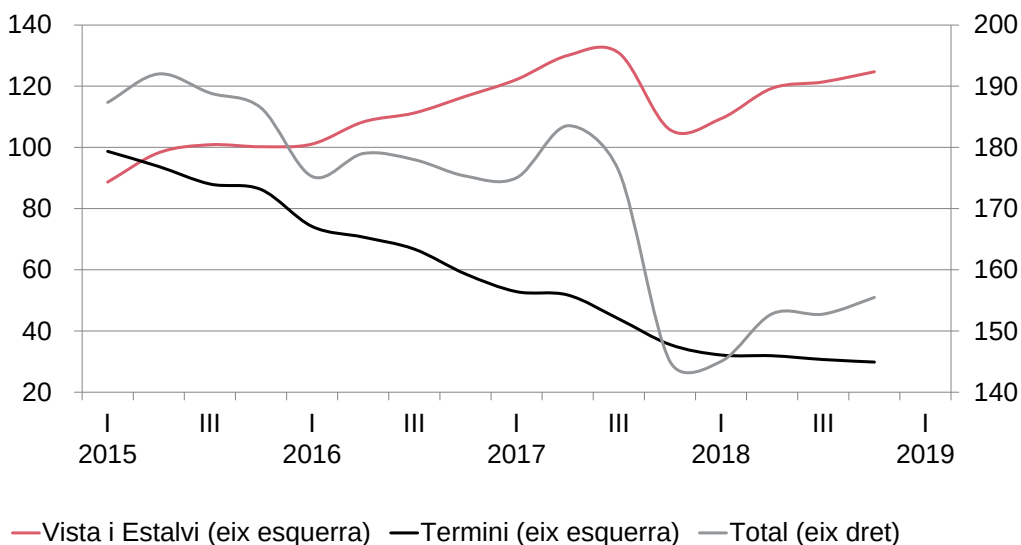
Font: Banc d'Espanya.

L'evolució de l'estoc de crèdit durant el primer trimestre de 2019 a Espanya ha estat similar a la corresponent a Catalunya (reducció del 2,6 % anual), malgrat que al conjunt de l'Estat no es va produir l'efecte esmentat dels domicilis socials. Aquesta reducció s'observa tant en el crèdit privat com en el de les administracions públiques. En el segon cas la caiguda és més acusada però té un pes relativament reduït sobre el total.

Els dipòsits privats a termini moderen la disminució, mentre que els dipòsits a la vista i d'estalvi confirmen un canvi de tendència

Durant el primer trimestre del 2019, l'estoc total de dipòsits privats en sucursals bancàries a Catalunya ha augmentat un 10,5 % interanual al final de març. Aquest és el segon trimestre consecutiu de recuperació, tant en termes interanuals com inter trimestrals. Aquesta millora s'ha produït després d'una tendència negativa de forma gairebé ininterrompuda des de finals de 2014, sobretot tenint en compte l'efecte estadístic que va causar a finals del 2017 el trasllat de dipòsits. Així doncs, el volum de dipòsits ha augmentat en 15.224 milions d'euros al final de març respecte al març del 2018, i en 4.767 milions respecte a finals de 2018. Els increments dels dipòsits a la vista i d'estalvi han estat els responsables del creixement esmentat (19,4 %). D'altra banda, els dipòsits a termini moderen de forma rellevant la seva caiguda interanual: -9,6 % a final del primer trimestre de 2019, mentre que va ser del -16,2 % a final de 2018 i per sobre del -30 % durant els cinc trimestres anteriors.

Evolució dels dipòsits en l'economia catalana
(milers de milions d'euros)

Font: Banc d'Espanya.

L'evolució descrita s'explica, en part, per la cerca de rendibilitat davant d'uns tipus d'interès en mínims històrics, que penalitzen l'estalvi. Aquesta situació incentiva l'augment dels fons d'inversió com alternativa als dipòsits bancaris, perquè són més rendibles, malgrat que l'exposició al risc també és més accentuada, alhora que els dipòsits a la vista i termini ofereixen una liquiditat major.

Quant als dipòsits de les administracions públiques, han crescut un 8,6 % a Catalunya i un 19,9 % a Espanya, de manera que es manté l'increment robust observat des de mitjan 2017. Aquest augment, però,

s'ha de relativitzar perquè els dipòsits de les administracions públiques concentren el 4,6 % i el 5,6 % de l'estoc total a Catalunya i a Espanya, respectivament. En relació amb el quart trimestre del 2018, els dipòsits han disminuït en el cas de les administracions públiques i augmentat en el cas del sector privat.

Els índexs borsaris mundials continuen a l'alça després d'un maig d'incerteses i un juny de recuperació

Després d'un 2018 amb caigudes destacades i generalitzades, els índexs de les principals borses mundials han millorat lleugerament els guanys registrats durant el primer trimestre de 2019. Les incerteses sobre el comerç i el creixement del PIB mundial, entre d'altres, van contribuir al retrocés dels índexs borsaris mundials durant el mes de maig, un mes que va ser una excepció de la bona marxa de les borses durant el 2019. Durant el juny, tots els índexs van recuperar les posicions perdudes el maig, i han millorat encara més les cotitzacions durant el que portem de juliol fins al tancament d'aquesta nota.

Paral·lelament, els principals bancs centrals continuen amb la inquietud d'una desacceleració econòmica i han mostrat clars símptomes de la seva disposició a actuar, ja sigui amb una previsible reducció dels tipus de referència de la Fed o l'estudi de noves mesures acomodaticies per part del BCE. En aquest context de tipus baixos, s'observa que els inversors tendeixen a substituir valors de renda variable per valors de renda fixa, fet que ha provocat caigudes en la rendibilitat dels bons sobirans, fins al punt que el 25 % dels bons mundials s'estan negociant a tipus negatius. En aquest sentit, als EUA la corba de tipus d'interès del deute públic s'ha invertit (el rendiment dels bons sobirans a curt termini està per sobre de la rendibilitat d'alguns bons a llarg termini). També països com Suïssa o Dinamarca tenen ja la corba de tipus en negatiu.

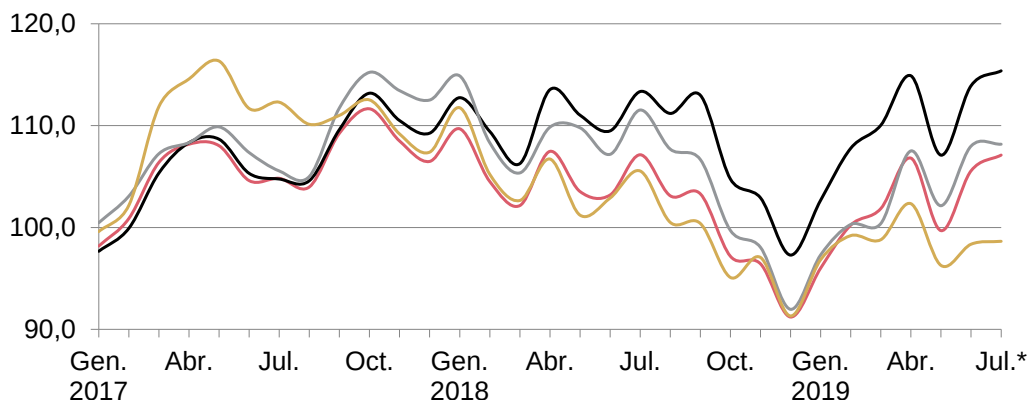
Els índexs borsaris europeus confirmen l'alça el segon trimestre

A Europa, tot i la desacceleració econòmica i les incerteses geopolítiques (com el desenllaç del Brexit), els índexs principals de renda variable han augmentat durant el segon trimestre de 2019, i durant juliol fins al tancament d'aquesta nota. De fet, les sortides a borsa (Ofertes Públiques de Venda, OPV) a Europa el segon trimestre han estat d'11.400 milions d'euros (41 OPVs), molt superiors als 700 milions pel mateix període de l'any 2018 (12 OPVs). La reducció de la volatilitat i una major estabilitat dels mercats durant els darrers mesos ha contribuït al creixement de les cotitzacions. Així, l'Eurostoxx-50, índex de referència de la zona euro i que conté les 50 empreses més

grans per capitalització borsària, ha acumulat un augment en el segon trimestre i durant el juliol en relació al tancament del 2018 (15,7 % i 17,4 %, respectivament). L'FTSE-MIB italià ha acumulat un 19,2%, el CAC-40 francès un 18,6 %, el DAX-30 alemany un 17,6 %, i l'FTSE-100 britànic un 12,2 %.

Evolució dels índexs europeus

(Base 31/12/2016 = 100)

— Eurostoxx-50 100 — CAC-40 100 — DAX-30 100 — IBEX-35 100

*Dades a dia 26 de juliol

Font: Bloomberg.

Per la seva part, l'IBEX-35 ha presentat un increment acumulat en el segon trimestre del 2019 del 7,7 %, i d'un 8,0 % fins al 26 de juliol. Un aspecte comú a tots els principals índexs borsaris europeus és que la forta arrancada d'inici d'any va retrocedir una mica des del final d'abril fins final de maig, però posteriorment l'evolució ha tornat a millorar.

Rendibilitats dels principals índexs borsaris internacionals

(% de variació anual acumulada)

		Cotització a 26 de juliol de 2019	2018		2019		26 de juliol
			3r trimestre	4t trimestre	1t trimestre	2n trimestre	
Euro Stoxx 50	Zona euro	3.524,5	-3,0	-14,3	11,7	15,7	17,4
CAC 40	França	5.610,1	3,4	-11,0	13,1	17,1	18,6
Dax Xetra 30	Alemanya	12.419,9	-5,2	-18,3	9,2	17,4	17,6
FTSE 100	Regne Unit	7.549,1	-2,3	-12,5	8,2	10,4	12,2
FTSE MIB 40	Itàlia	21.837,7	-5,2	-16,1	16,2	15,9	19,2
IBEX 35	Espanya	9.225,5	-6,5	-15,0	8,2	7,7	8,0
Dow Jones Indl. Av.	EUA	27.192,5	7,0	-5,9	11,4	14,3	16,9
S&P-500	EUA	3.025,9	9,0	-6,2	13,1	17,4	20,7
Nasdaq Comp.	EUA	8.330,2	16,6	-3,9	16,5	20,7	25,5
Nikkei 225	Japó	21.658,2	6,0	-12,1	6,0	6,3	8,2

Font: Bloomberg

Els índexs en els mercats de valors dels EUA lideren l'augment de les cotitzacions borsàries

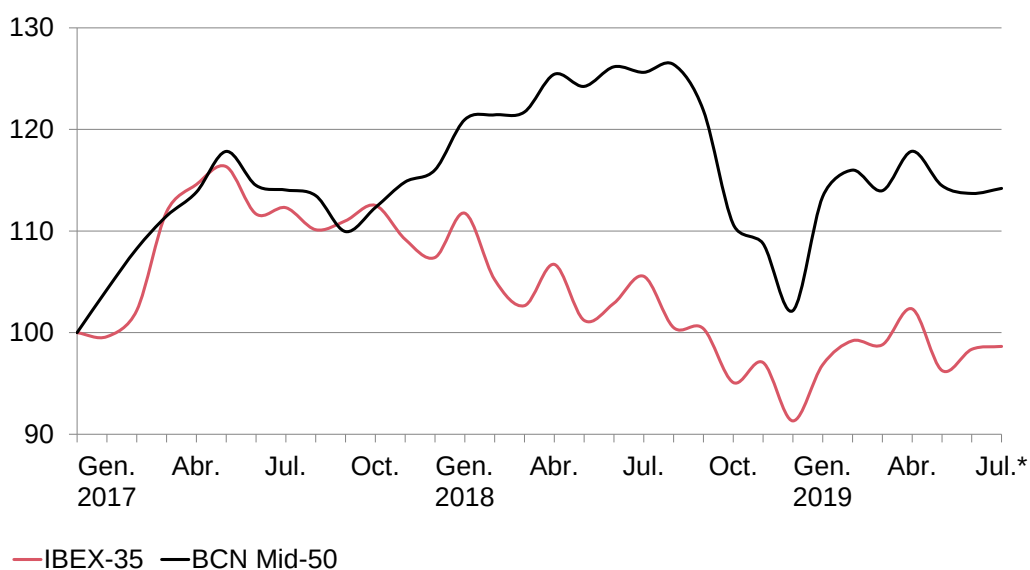
Els principals índexs borsaris dels EUA han registrat augments més intensos que els europeus i mantenen els dos dígit de creixement des del primer trimestre. Després dels dos primers trimestres del 2019 amb creixement, les borses dels EUA han seguit guanyant durant el juliol. Així, el Nasdaq ha crescut un 20,7 % a finals del segon trimestre en comparació al tancament del 2018, mentre que assoleix un 25,5 % en l'acumulat fins el 26 de juliol; l'S&P-500 ha registrat un augment del 17,4 % fins juny, i del 20,7 % a 26 de juliol; i el Dow Jones de l'14,3 % i de 16,9 %, respectivament. Pel que fa al Japó, el Nikkei-225, el principal índex de renda variable, ha registrat una evolució favorable però amb guanys menors: a 26 de juliol ha acumulat un augment del 8,2 % en comparació amb el tancament del 2018.

Les borses estatals presenten guanys propers al 10%

Els índexs dels quatre parquets espanyols han registrat guanys propers al 10% en l'acumulat del segon trimestre, guanys que es mantenen molt semblants durant juliol. Així, a 26 de juliol el Barcelona Global-100 ha augmentat un 6,0 %, l'índex de la borsa de València un 10,7 %, el de Bilbao un 7,8 % i el de Madrid un 7,5 %. Per la seva part, l'índex BCN Mid-50, compost per empreses que no formen part de l'IBEX-35, ha registrat un augment lleugerament superior (11,8 %).

Evolució de l'IBEX-35 i el BCN Mid-50

(Base 31/12/2017 = 100)

* Dades a 26 de juliol

Font: Borsa de Barcelona.

L'índex Latibex All Share, representant del mercat borsari de valors llatinoamericans, va tancar el 2018 a l'alça i ha continuat amb registres positius durant el 2019, amb un augment acumulat del 15,0 % en el tancament del segon trimestre, que s'ha mantingut el juliol.

Rendibilitats dels principals índexs borsaris estatals

(% de variació anual acumulada)

	Cotització a 26 de juliol de 2019	2018		2019	
		3r trimestre	4t trimestre	1r trimestre	2n trimestre 26 de juliol
IBEX-35	9.225,5	-6,5	-15,0	8,2	8,0
Barcelona Global 100	710,5	-8,3	-17,4	8,7	6,0
Bilbao 2000	1.433,8	-5,6	-15,7	8,5	7,8
IGBM (Madrid)	927,5	-6,3	-15,0	8,0	7,5
IGBV (València)	1.237,8	-5,7	-12,6	10,0	10,2
BCN MID 50	22.597,6	5,1	-11,9	11,6	11,3
FTSE Latibex All Share	1.237,8	8,4	10,3	14,0	15,0

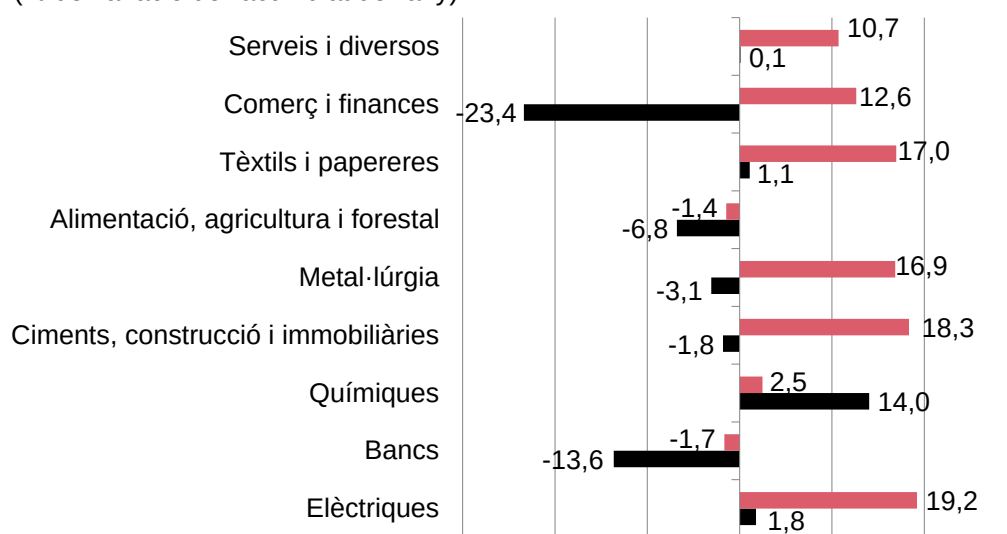
Font: Bloomberg

La majoria d'índexs sectorials de la Borsa de Barcelona mantenen guanys destacats el segon trimestre del 2019

Els resultats sectorials a la Borsa de Barcelona fins al juny mantenen durant el segon trimestre els guanys registrats durant el primer trimestre de l'any, amb l'excepció dels sectors bancari i alimentari, que presenten caigudes properes a zero. Destaca l'índex del sector elèctric amb un augment del 19,2 % des de l'inici de l'any, seguit dels sectors metal·lúrgic, tèxtil i de la construcció.

Rendibilitat dels índexs sectorials de la Borsa de Barcelona

(% de variació de l'acumulat de l'any)

■ 2n trimestre 2019 ■ 2n trimestre 2018

Font: Borsa de Barcelona.

El volum de contractació de la Borsa de Barcelona disminueix respecte del mateix període de l'any anterior

El volum de contractació de la Borsa de Barcelona en el tancament del segon trimestre del 2019 acumula 63.443,5 milions d'euros, un 41,8 % menys que en el mateix període del 2018. La variació en el volum d'accions és de bon tros el valor que més impacte té sobre el volum total negociat degut a la seva magnitud, en aquest cas la caiguda en termes relatius ha estat especialment significativa (-31,2 %) i explica la davallada en el total de contractació. En termes relatius, els volums en títols de deute públic i d'accions són els que més han caigut respecte del mateix període del 2018.

Volum efectiu de contractació a la Borsa de Barcelona

(Dades trimestrals acumulades dins de cada any)

Tipus de valor	2018			Milions d'euros		% de variació interanual en el 2n trimestre
	2n trimestre	3r trimestre	4t trimestre	1r trimestre	2n trimestre	
Efectes públics	318,6	377,0	457,1	74,8	135,6	-57,4
Bons FTA*	59,8	59,8	65,8	-	-	-
Accions	108.114,5	135.979,7	165.298,5	23.174,8	62.786,7	-41,9
Fons	297,7	437,8	552,0	206,4	296,1	-0,5
Warrants	62,1	89,8	144,0	29,9	54,4	-12,5
Drets	248,2	316,1	476,3	53,9	170,7	-31,2
Segon Mercat	0,2	0,2	0,2	-	-	-
Total	109.101,2	137.260,4	166.994,0	23.539,7	63.443,5	-41,8

* Fons de titulització d'actius

Font: Borsa de Barcelona.

El pes de la renda variable sobre el total de la contractació de la Borsa de Barcelona en el tancament del primer trimestre del 2019 se situa en un 99,8 %. D'altra banda, el pes del volum de contractació a la Borsa de Barcelona sobre el total de les quatre borses estatals ha caigut 5,7 punts percentuals respecte del mateix període del 2018, fins al 26,6 %. En canvi, la Borsa de Madrid ha guanyat 5,3 punts percentuals i se situa en el 62,3 %. D'altra banda, la resta de parquets es mantenen sense gaires canvis: Bilbao guanya 0,8 punts percentuals (se situa en el 9,3 %) i València perd 0,3 punts (participa en un 1,8 %).

La negociació en el mercat de deute públic de Catalunya continua decreixent

La negociació acumulada en el tancament del segon trimestre del 2019 en el mercat de deute públic de Catalunya ha estat un 10,5 % inferior a la del mateix període de l'any passat, i el nombre d'operacions s'ha

reduït un 24,8 %. El volum negociat en el mercat de deute públic ha representat un 0,2 % del total de la Borsa de Barcelona, percentatge lleugerament inferior al del mateix període del 2018 (0,3 %).

Mercat del deute públic de Catalunya a la Borsa de Valors de Barcelona

(Dades trimestrals acumulades des de l'inici de l'any)

	Nombre d'operacions	Variació interanual (%)	Milions d'euros	Variació interanual (%)
1r trimestre 2018	113	-39,2	151,5	-68,5
2n trimestre 2018	232	-28,0	318,6	-59,9
3n trimestre 2018	293	-51,0	377,0	-72,7
4t trimestre 2018	343	-56,1	457,1	-75,3
1r trimestre 2019	81	-28,3	74,8	-50,6
2n trimestre 2019	141	24,8	135,6	-10,5

Font: Borsa de Barcelona i Direcció General de Política Financera, Assegurances i Tresor.

El descens en el mercat del deute públic de Catalunya es deu al canvi d'estructura de la cartera d'endeutament de la Generalitat. Així, durant els darrers anys s'ha produït una progressiva disminució del deute viu representat en valors i un augment del deute viu representat en préstecs i línies de crèdit, derivats principalment dels mecanismes de finançament a càrrec del Fons de Liquiditat Autònoma (FLA), i des del febrer d'aquest any també a càrrec del Fons de Facilitat Financera (FFF). A 28 de juny del 2019, el nominal admès a negociació en aquest mercat, és a dir, l'estoc del volum de contractació en el mercat de deute públic de Catalunya ha estat de 3.413,29 milions d'euros i estava representat per 16 emissions de bons i obligacions i 8 de pagarés.

7.

El sector públic

En aquest capítol s'analitzen les dades consolidades de l'execució pressupostària del conjunt del sector públic administratiu de la Generalitat, que inclou l'Administració general, el Servei Català de la Salut i les entitats autònomes administratives. S'incorpora també en aquestes dades l'execució de l'Institut Català de la Salut, tot i que és una entitat de dret públic subjecta al dret privat i, per tant, no forma part del sector públic administratiu. D'altra banda, la informació que es presenta a continuació exclou, tant en la part d'ingressos com de despeses, les transferències de l'Administració central als ens locals de la participació en els ingressos de l'Estat i les transferències del Fons europeu de garantia agrícola, perquè la Generalitat únicament n'exerceix la funció pagadora.

La manca d'aprovació dels pressupostos de la Generalitat de Catalunya per al 2019 ha comportat la situació de pròrroga pressupostària, i els comptes públics es regeixen per les condicions establertes en el Decret 273/2018, de 20 de desembre, de la pròrroga dels pressupostos.

Les bestretes del model de finançament fan créixer els ingressos

El primer semestre del 2019, els ingressos no financers de la Generalitat han estat de 11.837 milions d'euros, un 7,9 % més elevats que l'any passat en el mateix període.

Les previsions dels recursos de bestretes i liquidacions del model de finançament del 2019 s'han realitzat en base a la informació que el Ministeri d'Hisenda va trametre a les comunitats autònomes el juliol del 2018. Aquests imports difereixen dels que l'Estat està efectivament transferint en concepte de bestretes des del mes de gener, a causa de la situació de pròrroga pressupostària de l'Estat, fet que també es va repetir durant el primer semestre de l'any passat. Les bestretes del model de finançament rebudes el primer trimestre han estat de 9.073 milions d'euros, un 7,8 % superior a la quantitat rebuda el mateix període el 2018. Al seu torn, el retorn de les liquidacions negatives del model de finançament dels anys 2008 i 2009 ha estat de -62 milions d'euros, import igual als anys anteriors.

Les transferències que no formen part del model de finançament han crescut un 37,7 % per l'augment dels fons finalistes. Els altres ingressos impositius presenten un import total semblant al del mateix període l'any anterior, però la comparació no és homogènia, com es comenta en el proper apartat.

Estat d'execució del pressupost d'ingressos de la Generalitat* per conceptes

A 30 de juny de 2019 (milions d'euros)

	Pressupost inicial	Drets liquidats (DL)	% de variació (DL 2018/2019)
Ingressos de bestretes del model de finançament	19.019	9.073	7,8
Liquidacions i avançaments del model finançament	1.139	-62	0,0
Altres ingressos impositius	3.715	1.593	-0,5
Taxes i altres ingressos	501	244	-9,2
Altres transferències	1.427	966	37,7
Ingressos patrimonials	40	10	-57,4
Alienació d'inversions	0	14	-27,0
Ingressos no financers	25.841	11.837	7,9

*Sector públic administratiu i Institut Català de la Salut.

Font: Sistemes Corporatius Econòmics Financers de la Generalitat de Catalunya.

Per capítols pressupostaris, el primer semestre del 2019, els impostos directes creixen un 9 % i els indirectes, un 4,5 %, impulsats per les bestretes del model de finançament de l'IRPF i l'IVA. Les taxes i altres ingressos disminueixen un 9,2 % perquè l'any anterior es va ingressar un import extraordinari per una devolució tributària a TABASA.

Estat d'execució del pressupost d'ingressos de la Generalitat* per capítols

A 30 de juny de 2019 (milions d'euros)

	Pressupost inicial	Drets liquidats (DL)	% de variació (DL 2018/2019)
Impostos directes	11.634	4.900	9,0
Impostos indirectes	12.472	6.021	4,5
Taxes i altres ingressos	501	244	-9,2
Transferències corrents	1.154	432	32,5
Ingressos patrimonials	40	10	-57,4
Alienació d'inversions	–	14	-27,0
Transferències de capital	41	216	187,2
Operacions corrents	25.801	11.607	6,6
Operacions de capital	41	230	144,9
Ingressos no financers	25.841	11.837	7,9

*Sector públic administratiu i Institut Català de la Salut.

Font: Sistemes Corporatius Econòmics Financers de la Generalitat de Catalunya.

Les transferències corrents presenten un augment de 32,5 % perquè s'han ingressat les dotacions estatals per a les subvencions en l'àmbit social amb càrrec a l'assignació de l'IRPF i un pagament del programa operatiu del Fons social europeu 2014-2020. Les transferències de capital creixen un 187,2 % perquè s'ha ingressat la dotació pel programa d'ajuts per activitats d'eficiència energètica en PIME i gran empresa del sector industrial i, també, s'han rebut recursos del programa operatiu del Fons Europeu de Desenvolupament Regional. Amb imports relativament reduïts, els ingressos patrimonials cauen un 57,4 % i l'alienació d'inversions, un 27 %.

Creix la despesa comptabilitzada de béns corrents i serveis i transferències corrents

De gener a juny del 2019, les obligacions reconegudes per despeses no financeres van ser de 13.244 milions, import un 7,4 % més elevat que el del mateix període l'exercici anterior.

Estat d'execució del pressupost

A 30 de juny de 2019 (milions d'euros)

	Pressupost inicial	Crèdits definitius	Obligacions reconegudes (OR)	% de variació (OR 2018/2019)
Remuneracions del personal	7.537	8.258	4.111	6,3
Compra de béns corrents i serveis	7.661	7.733	4.392	14,3
Interessos	799	799	377	-23,7
Transferències corrents	7.279	7.751	3.971	6,8
Fons de contingència	326	210	0	0
Inversions reals	586	657	178	-13,7
Transferències de capital	487	525	214	10,1
Operacions corrents	23.602	24.751	12.852	7,8
Operacions de capital	1.073	1.182	392	-2,2
Despeses no financeres	5.901	5.874	13.244	7,4

*Sector públic administratiu i Institut Català de la Salut.

Font: Sistemes Corporatius Econòmics Financers de la Generalitat de Catalunya.

Les remuneracions del personal s'incrementen un 6,3 %. Entre d'altres factors, destaquen l'augment retributiu del 2,25 % del 2019, l'abonament del 10 % corresponent a la paga extra del 2013 i l'augment de la plantilla de docents i de l'ICS. Al mateix temps, també influeix el fet que l'evolució es compara amb la primera meitat del 2018, quan els increments salarials del 2018 encara no s'havien aplicat (van començar a aplicar-se l'octubre amb efectes retroactius). Les despeses corrents en béns i serveis augmenten un 14,3 %, principalment per la major comptabilització dels concerts sanitaris i, en menor mesura, dels

concerts socials. També s'incrementa la despesa del subministrament de material sanitari, productes farmacèutics i analítics de l'ICS, i les despeses en TIC.

Els interessos i les despeses de formalització del deute disminueixen un 23,7 %. Malgrat l'augment del volum del deute i del tipus mitjà, les variacions del calendari d'abonament dels interessos fan reduir la despesa.

Les transferències corrents augmenten un 6,8 % perquè s'incrementa la comptabilització de determinades partides, principalment en despesa en farmàcia i, en menor mesura, els concerts educatius pels increments de les retribucions. Amb menys pes quantitatiu, augmenta la comptabilització de les transferències a entitats del sector públic (com al Consorci per a la Formació Contínua de Catalunya, a l'Agència per a la Competitivitat de l'Empresa, al Centre d'Iniciatives per a la Reinserció i al CTTI), les subvencions a càrrec de les assignacions de l'IRPF, les transferències als consells comarcals per transport, menjadors i serveis escolars, la renda garantida de ciutadania i els peatges a l'ombra entre d'altres. En canvi, disminueix la comptabilització de les transferències a les corporacions locals pel contracte programa per serveis socials i de les transferències a l'Agència de Gestió d'Ajuts Universitaris i de Recerca i del Fons de Cooperació Local de Catalunya, entre altres partides.

Les transferències de capital augmenten un 10,1 %. S'ha incrementat la comptabilització del Foment del Contracte Global d'Explotació, de les subvencions a càrrec de les assignacions de l'IRPF, de les transferències a l'Agència per a la Competitivitat de l'Empresa i a les corporacions locals, a l'Oficina de Suport a la Iniciativa Cultural i a les universitats, entre d'altres.

Les inversions reals disminueixen un 13,7 %, per un menor ritme de comptabilització de les aportacions a Infraestructures.cat.

Creix la recaptació de la majoria de tributs de la Generalitat

El primer semestre del 2019, la recaptació dels impostos de la Generalitat de Catalunya es va mantenir estable. No obstant, si descomptem el tram autonòmic de l'impost d'hidrocarburs, que enguany queda integrat al tram estatal, i l'impost sobre el risc mediambiental dels elements radiotòxics, anul·lat pel Tribunal Constitucional i del qual s'ha hagut de retornar l'import recaptat durant la seva vigència, la recaptació tributària augmenta un 5,6 %.

La recaptació dels impostos sobre transmissions patrimonials i sobre actes jurídics i documentats va créixer un 3,8 % i un 7,5 %, respectivament, per l'augment de la quota mitjana. L'impost sobre successions i donacions creix un 9,3 %. L'impost sobre determinats mitjans de transport té una recaptació un 34,5 % més elevada que l'exercici anterior, per un creixement de la quota tributària mitjana. La recaptació dels tributs sobre el joc es redueix un 12,2 %.

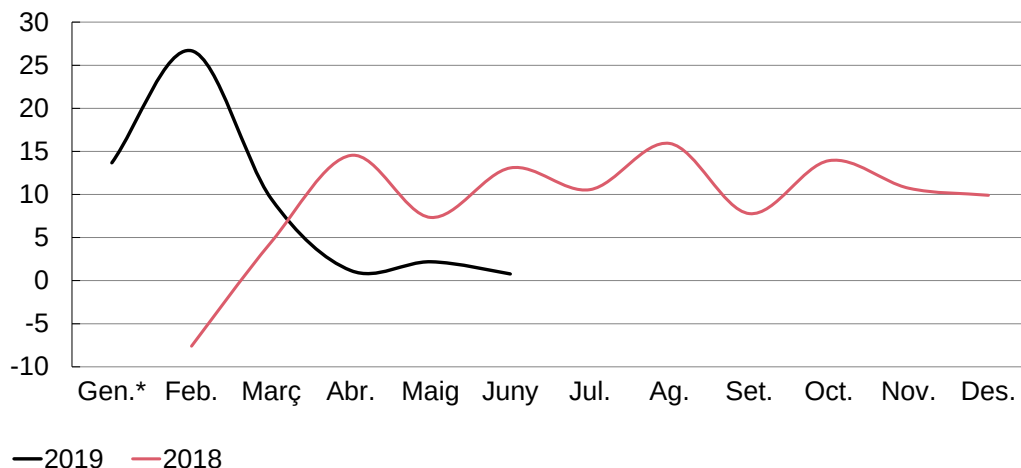
La Generalitat ha ingressat el primer termini de pagament l'impost sobre begudes ensucrades, que disminueix un 19,7 %, i l'impost sobre estades en establiment turístics, que creix un 4,8 %. També s'ha ingressat la recaptació anual l'impost sobre els habitatges buits, que s'ha reduït un 27,5 %, i l'impost sobre grans establiments comercials, que ha crescut un 152,6 % afectat per la recaptació provinent d'exercicis anteriors, entre d'altres.

Recaptació tributària de la Generalitat (Gener-juny de 2019)

	Milions d'euros	% de variació 2018/2019
I. sobre successions i donacions	311	9,3
I. sobre els habitatges buits	12	-27,5
I. grans establiments comercials	22	152,6
I. sobre el patrimoni	25	53,9
I. transmissions patrimonials	773	3,8
I. actes jurídics documentats	264	7,5
I. operacions societàries	7	34,8
I. determinats mitjans de transport	60	34,5
Tram autonòmic i. hidrocarburs	48	-52,6
I. estades establiments turístics	22	4,8
I. emissió de gasos a l'atmosfera per la indústria	1	251,8
I. emissió d'òxids de nitrogen per l'aviació comercial	5	4,7
I. dipòsits entitats de crèdit	0	-100,0
I. begudes ensucrades envasades	15	-19,7
I. risc mediambiental elements radiotòxics	-18	-611,3
Tributs sobre el joc	106	-12,2
Tributs sobre el joc en línia	16	16,8
Gravamen de protecció civil	4	1,0
Total	1.672	0,8

Font: Intervenció General de la Generalitat de Catalunya.

Recaptació tributària de la Generalitat de Catalunya (taxes de variació interanual sobre xifres acumulades)

* S'exclou la dada de gener del 2018 perquè va ser erràtica.
Font: Intervenció General de la Generalitat de Catalunya.

La recaptació de l'AEAT creix, afectada per devolucions i reintegraments

De gener a maig del 2019 (darreres dades disponibles), la recaptació de l'Agència Estatal d'Administració Tributària (AEAT) a Catalunya creix un 1,3 %, i al total de les comunitats autònomes es manté estable.

Recaptació tributària de l'AEAT a Catalunya¹ (Gener-maig de 2019)

	Milions d'euros	% de Catalunya sobre el total de les comunitats autònomes	% de variació 2018/2019	
			Catalunya	Total de les comunitats autònomes ²
IRPF	6.751	21,3	3,7	3,4
Impost sobre societats	532	43,8	2,5	-30,7
IVA	7.639	23,8	1,9	0,1
Impostos especials	619	7,2	-1,5	5,6
Impost sobre el tràfic exterior	295	36,7	4,2	3,4
Altres ingressos tributaris	479	22,0	-28,0	-32,2
Recaptació tributària	16.313	21,3	1,3	0,0

¹ Inclou el conjunt d'impostos cedits parcialment a les comunitats autònomes de règim comú i a les corporacions locals.

² Inclou la recaptació efectuada per les delegacions de l'AEAT.

Font: Informe mensual de recaptació tributària, AEAT.

La recaptació per l'IRPF ha augmentat un 3,7 % a Catalunya i un 3,4 % en el conjunt de comunitats. Les retencions del treball creixen però la recaptació total es veu afectada negativament pel reintegrament de les

retencions de les prestacions de maternitat i paternitat des del 2014, arran d'una sentència del Tribunal Suprem que les va declarar exemptes, i la reducció de la retenció de les rendes del treball més baixes. L'impost sobre societats ha ingressat el primer pagament fraccionat però la comparació amb l'any anterior no és homogènia perquè les devolucions tenen molt de pes, i n'hi ha d'extraordinàries per efecte d'una sentència judicial que afecta a la comunitat de Madrid.

La recaptació per IVA creix un 1,9 % a Catalunya però registra un estancament al conjunt de comunitats autònomes, afectada negativament per l'acceleració de les devolucions. La recaptació dels impostos especials disminueix un 1,5 % a Catalunya i creix un 5,6 % en el total de les comunitats autònomes, creixement que seria pràcticament nul si s'elimina l'impacte de la tarifa autonòmica en l'impost sobre hidrocarburs.

8.

Recull d'indicadors

Producte interior brut

(% de variació interanual)

	Any			Trimestre		
	2016	2017	2018	4t 2018	1r 2019	2n 2019
Catalunya						
PIB	3,4	3,3	2,6	1,8	1,9 ^R	2,0 ^A
Demanda interna ¹	2,2	2,5	2,2	2,0	1,8	-
Demanda externa ¹	1,2	0,8	0,4	-0,2	0,3	-
Espanya						
PIB	3,2	3,0	2,6	2,3	2,4	-
Demanda interna ¹	2,4	2,9	2,9	2,5	2,2	-
Demanda externa ¹	2,5	5,4	5,6	4,6	4,7	-
Zona euro						
PIB	2,0	2,4	1,9	1,2	1,2	-
Demanda interna ¹	2,3	1,6	1,7	1,7	1,4	-
Demanda externa ¹	-0,4	0,8	0,2	-0,5	-0,2	-
Internacional						
PIB de la UE-28	2,0	2,4	2,0	1,5	1,5	-
PIB dels EUA	1,6	2,2	2,9	2,5	2,7	2,3
PIB del Japó	0,6	1,9	0,8	0,3	0,9	-

Comerç exterior

(% de variació interanual)

	Any			Trimestre			Mes		
	2016	2017	2018	3r 2018	4t 2018	1r 2019	Març 2019	Abr. 2019	Maig 2019
Catalunya									
Exportació de béns	2,0	6,9	1,1	-0,5	-0,7	-1,4	-4,5	8,1	9,0
Importació de béns	1,5	9,0	6,9	6,8	8,4	5,3	9,0	3,4	5,9
Espanya									
Exportació de béns	2,6	7,7	2,9	4,0	1,8	0,0	-0,5	3,8	5,5
Importació de béns	-0,4	10,5	5,6	6,5	6,1	3,2	5,2	-2,0	4,9

^A Dada avançada.

¹ Contribució al creixement.

Font: Idescat, Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda, Eurostat, INE, BEA, ESRI i Agència Estatal d'Administració Tributària.

Activitat i demanda

(% de variació interanual)

	Any			Trimestre			Mes		
	2016	2017	2018	4t 2018	1r 2019	2n 2019	Abr. 2019	Maig 2019	Juny 2019
Catalunya									
Índex de producció industrial ¹	3,1	3,7	0,8	-5,4	0,1	-	-3,6	-0,9	-
Licitació d'obra pública	-11,6	44,2	-40,6	-64,4	-45,1	0,0	965,0	-28,8	0,0
Xifra negoci activitats de serveis	2,9	5,8	5,3	5,3	3,8	-	5,3	2,6	-
Vendes de comerç al detall ²	2,7	-0,9	0,3	1,6	0,3	0,7	1,3	2,0	-1,2
Importacions de béns de capital	4,2	6,7	4,6	11,4	9,4	-	5,2	6,8	-
Espanya									
Índex de producció industrial ¹	1,6	2,9	0,7	-2,8	-0,1	-	2,0	1,8	-
Licitació d'obra pública	-4,2	37,9	-14,5	-42,3	1,1	0,0	368,7	216,9	0,0
Xifra negoci activitats de serveis	4,0	6,4	6,1	5,6	5,0	-	6,2	4,3	-
Vendes de comerç al detall ²	3,8	0,8	0,8	2,0	1,2	1,7	2,1	3,3	-0,1
Importacions de béns de capital	5,8	7,8	4,6	6,0	9,1	-	3,3	8,1	-

Mercat de treball

(% de variació interanual, llevat dels casos indicats amb un asterisc)

	Any			Trimestre			Mes		
	2016	2017	2018	4t 2018	1r 2019	2n 2019	Abr. 2019	Maig 2019	Juny 2019
Catalunya									
Població activa	-0,1	0,1	0,4	1,2	2,0	1,8	-	-	-
Població ocupada	3,4	2,9	2,7	2,3	2,7	2,1	-	-	-
Població en atur	-15,6	-14,6	-14,0	-5,8	-2,6	-0,2	-	-	-
Taxa d'ocupació (16-64 anys)*	66,4	68,0	69,0	69,2	69,0	69,6	-	-	-
Taxa d'atur*	15,7	13,4	11,5	11,7	11,6	11,2	-	-	-
Afiliació a la Seguretat Social	3,7	3,8	3,0	2,8	2,7	2,4	2,7	2,3	2,3
Atur registrat	-11,9	-11,1	-6,0	-6,1	-4,9	-3,9	-4,3	-3,8	-3,5
Espanya									
Població activa	-0,4	-0,4	0,3	0,5	0,7	0,9	-	-	-
Població ocupada	2,7	2,6	2,7	3,0	3,2	2,4	-	-	-
Població en atur	-11,4	-12,6	-11,2	-12,3	-11,6	-7,4	-	-	-
Taxa d'ocupació (16-64 anys)*	60,5	62,1	63,4	64,0	63,6	64,5	-	-	-
Taxa d'atur*	19,6	17,2	15,3	14,4	14,7	14,0	-	-	-
Afiliació a la Seguretat Social	2,9	3,5	3,2	2,9	2,9	2,7	2,8	2,6	2,6
Atur registrat	-8,6	-9,3	-6,5	-6,2	-5,2	-5,0	-5,2	-5,3	-4,6
Zona euro									
Ocupació	1,7	1,3	1,2	1,1	1,2	-	-	-	-
Taxa d'ocupació (15-64 anys)*	65,4	66,4	67,3	67,6	67,3	-	-	-	-
Taxa d'atur*	10,0	9,1	8,2	7,9	7,8	-	-	-	-

¹ Sèrie original corregida d'efectes de calendari.

² En valors constants. Exclou estacions de servei.

Font: Idescat, INE, Eurostat, Agència Estatal d'Administració Tributària, Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, Ministeri de Treball, Migracions i Seguretat Social.

Preus i salaris

(% de variació interanual)

	Any			Trimestre			Mes		
	2016	2017	2018	4t 2018	1r 2019	2n 2019	Abr. 2019	Maig 2019	Juny 2019
Catalunya									
Índex de preus de consum	0,1	2,2	1,8	1,9	1,2	1,1	1,7	1,0	0,7
Inflació subjacent	1,1	1,3	1,1	1,0	0,9	1,1	1,2	0,9	1,1
Índex de preus industrials	-3,6	4,3	2,7	2,7	1,5	1,2	1,7	1,6	0,4
Salaris pactats en convenis ¹	1,08	1,46	1,95	1,85	2,08	2,11	2,09	2,11	2,11
Cost laboral total ²	0,1	-0,3	2,0	1,8	2,9	-	-	-	-
Espanya									
Índex de preus de consum	-0,2	2,0	1,7	1,7	1,1	0,9	1,5	0,8	0,4
Inflació subjacent	0,8	1,1	0,9	0,9	0,7	0,8	0,9	0,7	0,9
Índex de preus harmonitzat	-0,3	2,0	1,7	1,8	1,1	1,1	1,6	0,9	0,6
Índex de preus industrials	-3,1	4,4	3,0	3,1	1,9	1,0	2,4	1,2	-0,6
Salaris pactats en convenis ¹	1,01	1,46	1,80	1,75	2,20	2,20	2,21	2,21	2,20
Cost laboral total ²	-0,4	0,2	1,0	0,9	2,1	-	-	-	-
Zona euro									
Índex de preus harmonitzat	0,2	1,5	1,7	1,8	1,4	1,4	1,7	1,2	1,3
Inflació subjacent	0,8	1,1	1,2	1,1	1,1	1,2	1,4	1,0	1,3
Índex de preus industrials	-2,2	3,1	3,2	3,9	2,9	-	2,5	1,6	-

¹Dades acumulades. Les dades anuals inclouen les revisions pactades fins al final del període.

²Cost per treballador i mes.

Altres

(% de variació interanual, llevat del tipus de canvi)

	Any			Trimestre			Mes		
	2016	2017	2018	4t 2018	1r 2019	2n 2019	Abril 2019	Maig 2019	Juny 2019
Valor del tipus de canvi (\$/euro)	1,1066	1,1293	1,1815	1,1412	1,1356	1,1239	1,1293	1,1293	1,1293
Preu del petroli (\$/baril)	-47,5	-17,0	30,7	43,0	8,7	-5,5	-0,9	-7,5	-11,0
Cotització borsària IBEX-35 ³	-2,0	7,4	-15,0	-15,0	-3,8	-4,4	-4,1	-4,9	-4,4
Comerç mundial de béns	1,4	4,9	3,4	1,5	0,4	-	0,0	-0,4	-

¹ Dades acumulades. Les dades anuals inclouen les revisions pactades fins al final del període.

² Cost per treballador i mes.

³ A final del període.

* Dades de la mitjana del període.

Font: Idescat, INE, Eurostat, OMC, Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, Ministeri de Treball, Migracions i Seguretat Social, Ministeri d'Economia i Empresa i Banc d'Espanya